

Handläggare
Susanne Rydberg-Lif

Telefon: 08-508 05 097

Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd

Underlag för budget 2023 med inriktning 2024 och 2025 för Hässelby- Vällingby stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens förslag till underlag för budget 2023 med inriktning för 2024 och 2025.
2. Stadsdelsnämnden överlämnar underlag för budget 2023 med inriktning för 2024 och 2025 till kommunstyrelsen.
3. Omedelbar justering av paragrafen.

Susanna Halldin Olsson

Stadsdelsdirektör

Innehållsförteckning

Underlag för budget 2023 med inriktning 2024 och 2025 för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	1
Förslag till beslut.....	1
1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål	4
1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.....	4
1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.....	6
1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.....	6
2 Nämndens verksamhetsområde	7
2.1 Förskoleverksamhet	7
2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid	9
2.3 Äldreomsorg.....	10
2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning.....	12
2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri	13
2.6 Stadsmiljöverksamhet	17
2.7 Ekonomiskt bistånd.....	19
2.8 Arbetsmarknadsåtgärder	20
2.9 Övrigt	20
3 Sammanfattande ekonomisk analys	23
3.1 Drift.....	24
3.2 Investeringar.....	26
3.3 Verksamhetsprojekt (Driftprojekt).....	27
4 Lokalförsörjningsplan	27
4.1 Sammanfattning	27
4.2 Planeringsförutsättningar	29
4.3 Bedömd hyreskostnadsutveckling.....	29
4.4 Samverkan.....	29
4.5 Kommunal verksamhet - annan än pedagogisk verksamhet	30
4.5.1 Nuläge 31 januari 2022.....	30
4.5.2 Lokalbehov för annan kommunal verksamhet.....	30
4.5.3 Planerade lokalförändringar för år 2023-2030 (första planeringsperioden)	30

4.5.4	Planerade lokalförändringar för åren 2031-2040 (andra planeringsperioden).....	31
4.6	Pedagogisk verksamhet.....	31
4.6.1	Summerande analys av nuläge samt framtida planering.....	31
4.6.2	Nuläge 31 januari 2022.....	32
4.6.3	Planering av lokaler för år 2023-2030 (första planeringsperioden).....	34
4.6.4	Långsiktig planering av behovet av lokaler mellan år 2031-2040 (andra planeringsperioden)	36
4.6.5	Enskilt driven förskola eller fristående skola.....	37
4.7	Övrig information	39
4.7.1	Lokaler vars hyresavtal är uppsägningsbara inom tre år.....	39
4.7.2	Särskild redovisning av vissa lokalprojekt	39
5	Övriga redovisningar	39

Bilagor

Bilaga 1: Blankettset SDN 04

Bilaga 2: 704 LFP2022 Hässelby-Vällingby

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Förvaltningen kommer under planperioden prioritera arbetet för att minska den socioekonomiska utsattheten i stadsdelsområdet och att öka den upplevda tryggheten. De särskilt prioriterade områdena i direktiv till samtliga nämnder och styrelser under kommande år och handlingsplan för en äldrevänlig stad är vägledande i förvaltningens prioriterade arbete för att barn, unga och vuxna ska ha jämlika uppväxt- och livsvillkor.

Under inriktningsmålen beskriver förvaltningen strategiska satsningar under planperioden som ska bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål. Strategiska prioriteringar och verksamheternas förutsättningar och utmaningar kan i vissa delar komma att ändras beroende på mottagandet av flyktingar från Ukraina och hur situationen utvecklar sig under planperioden.

1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Ekonomiskt bistånd, arbetsmarknad och nyanlända

- Stärka det uppsökande arbetet för tidigt stöd.
- Stärka arbetet för att andelen invånare med ekonomiskt bistånd ska minska ytterligare och då särskilt kvinnor som står långt från arbetsmarknaden och unga vuxna som behöver komma i arbete eller studier för att inte bli beroende av ekonomiskt bistånd under en längre tid.
- Stödja och vägleda fler till arbete och utbildning i bristyrken.
- Ge stärkt individuell bostadsvägledning till nyanlända där kontraktstiden börjar närma sig sitt slut.
- Nå ut med information och aktiviteter för nyanlända äldre i enlighet med en äldrevänlig stad.

Brottsförebyggande och säkerhet

- Hög beredskap för yttre störningar. Fortsätta säkerställa att beredskapsplaner och kontinuitetsplaner är implementerade och uppdaterade.
- Etablera trygghetspunkter i geografiskt spridda fastigheter som är lättillgängliga för bland annat räddningstjänst och sjukvård.
- Genom riktat arbete mot fler specifika platser minska platsernas attraktion för narkotikahandel.
- Utveckla samverkan med polis och närliggande kommuner i arbetet mot kriminella grupperingar som rör sig mellan olika områden.
- Utveckla stödet till enskilda som är motiverade att lämna våldsbejakande extremism.
- Utveckla anhörigstöd inom sociala insatsgruppen för unga.
- Stärka arbetet mot bedrägerier riktat till äldre i samverkan med polisen.

Förskola

- Utveckla ett uppsökande arbetssätt utifrån Förskola för alla.
- Stärka kompetens och arbetssätt gällande barn som har behov av särskilt stöd för sin

utveckling.

- Utveckla och stärka det språkutvecklande arbetssättet genom att vidareutbilda medarbetare i flerspråkiga barns språk- och kunskapsutveckling
- Stärka uppföljningen av det enskilda barnets språkutveckling och fortsätta höja medarbetarens kompetens i det svenska språket

Barn, kultur och fritid

- Särskild satsning på utökade öppettider i parklekar och på fritidsgårdar.
- Stärka kompetensen hos utbildade fritidsledare.
- Nå fler barn och unga genom besök i skolor och informera om fritidsverksamheten.
- Fortsätta utveckla fritidsverksamheten i samverkan med Bromma stadsdelsförvaltning som riktar sig till barn och unga med funktionsnedsättning.
- Fortsätta erbjuda kostnadsfria ledarledda aktiviteter i samverkan med civilsamhället och kulturförvaltningen.
- Fortsätta driva och utveckla fritidsbibliotek för lån av sportutrustning.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

- Stärka samverkan med externa aktörer för att enskilda inom daglig verksamhet och sysselsättningsverksamhet ska kunna närma sig arbetsmarknaden.
- Se över behovet av träffpunkter med aktiviteter för äldre med funktionsnedsättning i enlighet med en äldrevänlig stad.
- Öka digitaliseringsmognaden hos enskilda med funktionsnedsättning för ökad information och delaktighet i samhället.

Individ och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

- Utveckla stärkt stöd för att barnet, eller den unge, inte ska återaktualiseras.
- Stärkt samverkan med externa aktörer på grund av ett ökat antal barn och unga med komplex problematik.
- Utveckla nya arbetssätt för rekrytering av nya medarbetare inom barn och unga.
- Stöd och behandling till placerade barn och unga som tidigare varit utsatta för våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck och där placeringen har en annan orsak. Stärkt samverkan med RVC och Stödcentrum för unga brottsoffer.
- Stärka det uppsökande och vräkningsförebyggande arbetet för att fånga upp enskilda, och då särskilt barnfamiljer, innan meddelanden om avhysning inkommer till förvaltningen. Stärka arbetet för ett stadigvarande boende för personer i missbruk med en samsjuklighet.
- Fortsätta samverka med polis i projektet IGOR för att nå fler våldsutövare.
- Stärkt samverkan med civilsamhället för att öka våldsutsattas möjligheter till kontakt och stöd.
- Fortsatt samverkan med äldreomsorgen i samverkansforumet Blålockan för stöd till äldre våldsutsatta eller våldsutövare i enlighet med en äldrevänlig stad.
- Fortsatt samverkan med äldreomsorgen i samverkansforumet Blålockan för stöd och behandling till enskilda med missbruk, i enlighet med en äldrevänlig stad.

- Verka för att äldre inom socialpsykiatri har ett anpassad boende utifrån behov i enlighet med en äldrevänlig stad.

Äldreomsorg

- Genomföra aktiviteter i enlighet med Handlingsplan för en äldrevänlig stad.
- Utveckla förebyggande verksamheten genom samverkan inom förvaltningen, men även med civilsamhälle och region.
- Utveckla hemtjänsten med kompetenshöjande insatser inom demens och palliativ vård samt fortsätta samverka med primärvården för att öka tryggheten för de äldre.
- Fortsätta insatser för medarbetares språkutveckling.
- Implementera digital teknik och öka den digitala mognaden hos äldre och medarbetare.

1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Stadsmiljö och klimat

- Minska miljöpåverkan genom energieffektiva lösningar i den egna verksamheten.
- Fortsätta identifiera förbättringar i befintlig blå- och grönstruktur i syfte att stärka den biologiska mångfalden och utveckla de reglerande ekosystemtjänsterna.
- Krav på fossilfria drivmedel vid transporter i förvaltningens regi. Prioritera gång, cykel, kollektivtrafik och digitala resfria möten. Genomföra obligatorisk utsortering av matavfall.
- Minska resursanvändningen med ökad recirkulation av materiella resurser.
- Ersätta miljö- och hälsofarliga varor och produkter med bättre alternativ och verka för en giftfri miljö inom förskolor och parklekar.
- Beakta behov av klimatanpassningsåtgärder i samtliga parkinvesteringsprojekt.
- Beakta trygghets- och tillgänglighetsperspektiven i all planering av park- och naturområden och öka förutsättningarna för generationsöverskridande och upplevelserika miljöer i enlighet med en äldrevänlig stad.

Näringslivsarbete

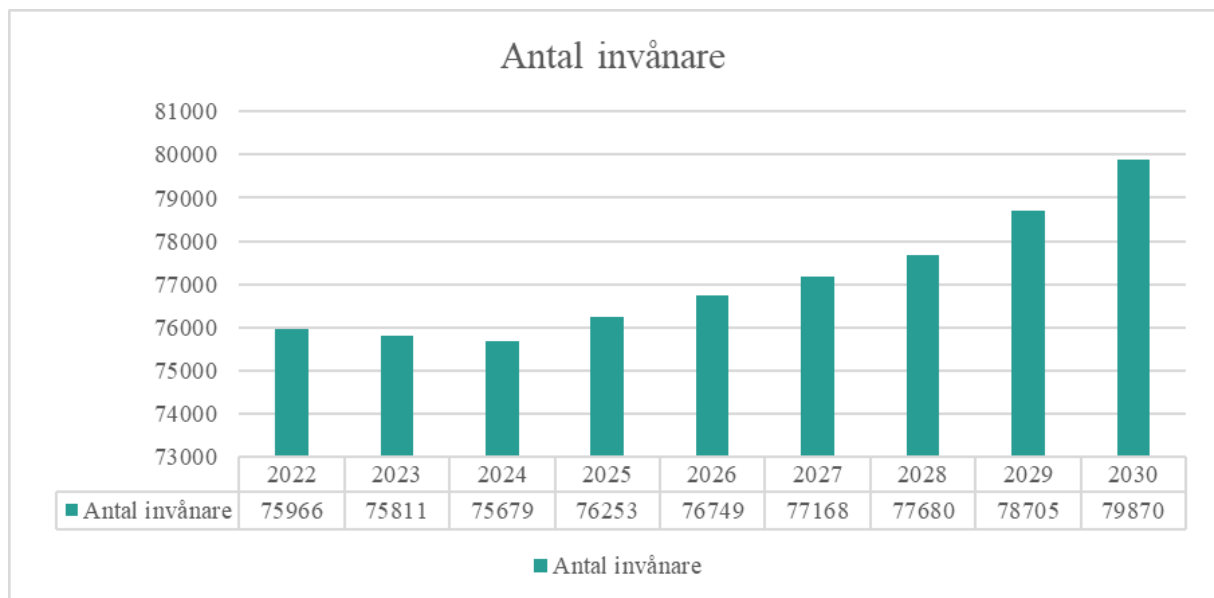
- Riktat arbete mot fler specifika platser genom platssamverkan i syfte att göra platserna mindre attraktiva för langare. Stärkt samverkan mellan olika aktörer som fastighetsbolag, bostadsbolag, näringsliv och fackförvaltningar.

1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

- Effektiv verksamhet utifrån givna budgetramar.
- Samordnad, kostnadseffektiv och ändamålsenlig lokalanvändning.
- Attrahera, anställa och behålla medarbetare med rätt kompetens för att en god kvalitet i förvaltningens verksamheter ska upprätthållas och vidareutvecklas.
- Utveckla användandet av digitala verktyg och innovativa arbetssätt för att möta framtidens utmaningar.

- Utveckla strategiskt partnerskap med akademi och näringsliv i enlighet med stadens kvalitetsprogram och handlingsplan för en äldrevänlig stad.
- Verka för en helhetssyn på informationsförsörjning och informationshantering genom ett systematiskt arbetssätt och en förvaltningsgemensam strategi.

2 Nämndens verksamhetsområde

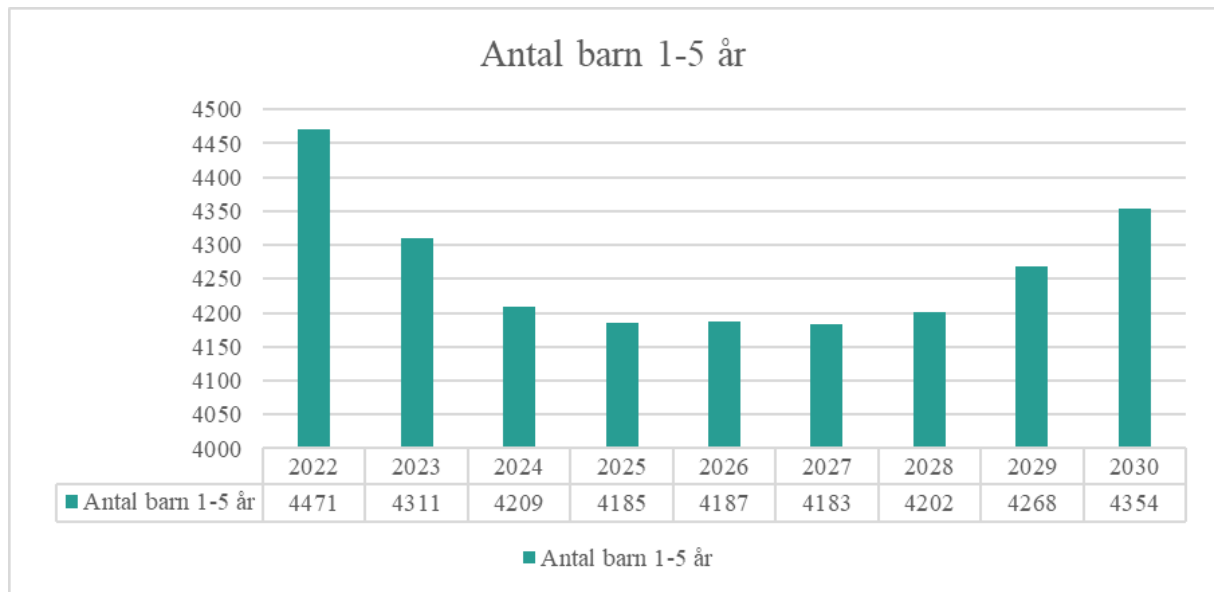
Prognosen under planperioden är att antalet invånare ökar från 75 811 år 2023 till 76 253 år 2025. År 2030 har antalet invånare, enligt prognos, ökat till 79 870 personer.

2.1 Förskoleverksamhet

Omvärldsfaktorer och utmaningar

På grund av rådande situation i Ukraina väntas ett stort antal kvinnor med barn tas emot i stadsdelsområdet. Antal barn 1-5 år i stadsdelsområdet kommer med största sannolikhet att öka under planperioden och då även öka antalet barn i förskolan. Det kommer påverka nedanstående utmaningar och prioriteringar beroende på hur stort mottagandet blir under planperioden.

Antal barn i åldern 1 - 5 år prognostiseras att minska kommande år enligt nu rådande befolkningsprognos vilket förklaras med att barnafödandet gått ned samt att utflyttningen från stadsdelsområdet förväntas bli högre än inflyttningen. Prognosen för stadsdelsområdet visar ett förväntat minskat behov på totalt 363 förskoleplatser under perioden 2022–2025 varav 210 platser finns i kommunala förskolor. Förvaltningen kommer framöver behöva ha en beredskap, och därmed en viss överkapacitet, för att kunna ta emot barn från enskilt drivna förskolor som eventuellt avvecklas på grund av det vikande barnunderlaget.

I stadsdelsområdet är 93,6 procent av stadsdelsområdets barn 2-5 år inskrivna i kommunal eller fristående förskola eller pedagogisk omsorg.

Förskola för fler barn föreslås träda i kraft 1 juli 2022 och tillämpas på utbildning som påbörjas från och med 1 juli 2023. Förskola för fler barn innebär att varje kommun blir skyldig att, genom uppsökande verksamhet, ta kontakt med vårdnadshavare till de barn som inte har en plats i förskolan. Kommuner ska också sträva efter att aktivt erbjuda plats till barn som har behov av förskola för sin språkutveckling.

Utvecklingen de senaste tre åren och en bedömning av utvecklingen de kommande tre åren

Resultatet för kvalitetsindikatorerna självvärdering utifrån läroplansuppdraget och andel legitimerade förskollärare har legat högre än stadens målvärde för indikatorerna de tre senaste åren. Antal barn per avdelning har varit lägre än stadens målvärde för indikatorn. Medarbetarnas utbildning, kompetens och förutsättningar är de viktigaste faktorerna för förskolans kvalitet vilket kräver att det strategiska och målmedvetna arbetet med kompetensförsörjning fortsätter under planperioden.

En utmaning är att barn som har behov av särskilt stöd för sin utveckling ökar i stadsdelsområdet. Även barn som har behov av språkstöd har generellt ökat. Det innebär att varje förskoleenhet kommer prioritera att ha minst en specialpedagog anställd. I förvaltningens stödteam finns en logoped som stöd till enheterna.

Under planperioden riktas ett särskilt fokus på att nå romska föräldrar och barn. Inom stadsdelsområdet finns flera stadsdelar med hög andel flerspråkiga barn, där förvaltningen ser att kunskaperna i det svenska språket och modersmålet varierar och därför behöver stärkas.

Prioriteringar under planperioden

- Utveckla ett uppsökande arbetssätt utifrån Förskola för alla.

- Kompetensutveckling och handledning till förskolans personal gällande barn som har behov av särskilt stöd för sin utveckling. Stärkt samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst.
- Utveckla och stärka det språkutvecklande arbetssättet genom att vidareutbilda medarbetare i flerspråkiga barns språk- och kunskapsutveckling
- Stärka uppföljningen av det enskilda barnets språkutveckling och fortsätta höja medarbetares kompetens i det svenska språket

Jämställdhetsutmaningar och Agenda 2030

Manliga medarbetare saknas i hög grad i förskolans verksamhet och få män väljer idag att utbilda sig till förskollärare eller barnskötare. I syfte att öka yrkets attraktivitet erbjuder förskolorna feriearbete för ungdomar och då gärna pojkar. För att bidra till Agenda 2030 målet, God utbildning för alla, prioriterar förvaltningen att höja medarbetares kompetens.

2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

Under planperioden minskar antalet barn och unga i de yngre åldersgrupperna men ökar något i den äldre åldersgruppen enligt befolkningsprognosen. På grund av ett stort mottagande av barn och unga från Ukraina kommer nedanstående fördelning inom åldersgrupperna med största sannolikhet förändras under planperioden.

År	0-5 år	6-12 år	13-17 år
2023	5 124	7 122	5 168
2024	5 004	6 959	5 183
2025	4 986	6 889	5 227
Förändring	-138	-233	59

En utmaning är att nå alla barn som skulle främjas av strukturerade ledarledda fritidsaktiviteter. Strukturerad fritid har positiva effekter på barn och ungas fysiska och psykiska hälsa. Under planperioden kommer förvaltningen undersöka möjligheten att utveckla digital fritid vilket har som syfte att vara ett komplement till andra fritidsaktiviteter. Digital fritid ska uppmuntra barn och unga till kunskap och lärande med kvalitetssäkrat material på trygga, barnvänliga och säkra plattformar.

Förvaltningen gör en särskild satsning på att öka öppettiderna både i parklekar och på fritidsgårdar efter önskemål från besökare. Medarbetare kommer behöva rekryteras för att klara behovet av bemanning som följer med de utökade öppettiderna. En utmaning under planperioden är kompetensförsörjning och kompetensutveckling av fritidsledare och att rekrytera och behålla redan utbildad personal. Strukturerad verksamhet kräver utbildad personal som vill arbeta både under dag- och kvällstid.

Prioriteringar under planperioden

- Särskild satsning på att öka öppettiderna i parklekar och på fritidsgårdar.
- Fortsätta att prioritera samverkan med civilsamhälle och kulturförvaltningen under planperioden för att erbjuda kostnadsfria ledarledda kultur- och fritidsaktiviteter till

barn och unga.

- Fortsätta driva och utveckla ett fritidsbibliotek för att barn och unga, oberoende av familjens ekonomi, ska kunna prova på olika idrotter genom att låna sportutrustning.
- Stärka kompetensen hos utbildade fritidsledare
- Nå fler barn och unga genom besök i skolor och informera om fritidsverksamheten.
- Anpassa fritidsverksamheter för barn och unga med funktionsnedsättning och utveckla den fritidsverksamhet som har startat i samverkan med Bromma stadsdelsförvaltning.

Jämställdhetsutmaningar och Agenda 2030

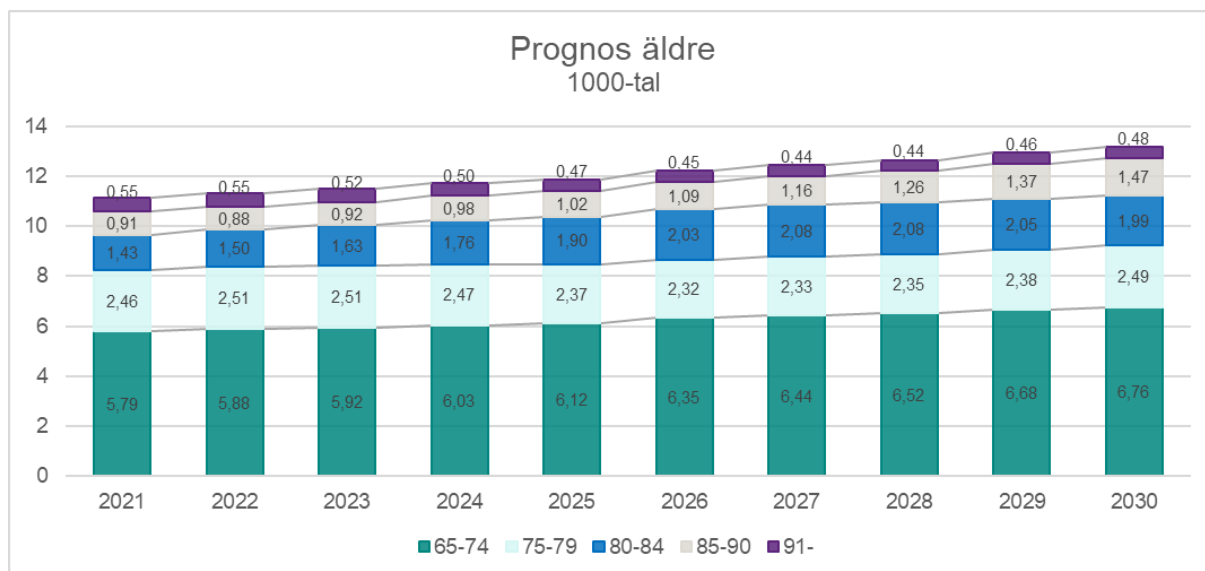
För att utjämna könsskillnader på de arenor där unga befinner sig och för att nå fler flickor prioriteras riktade insatser för att bidra till ett jämställt samhälle där barn och unga har god hälsa och upplever välbefinnande. För att motverka våld bland unga och mellan unga i nära relation prioriteras samverkan med skola och externa aktörer i arbetet.

2.3 Äldreomsorg

Omvärldsfaktorer

På grund av rådande situation i Ukraina väntas ett stort antal vuxna flyktingar tas emot i stadsdelsområdet. Det kan även då komma äldre flyktingar som har behov av äldreomsorg i någon form.

Äldreomsorgen har under de två senaste åren präglats av pandemin och dess effekter. Regeringen har gett en utredare i uppdrag att föreslå en äldreomsorgslag som ska vara ett komplement till socialtjänstlagen. Begreppet äldreomsorg behöver definieras och ges ett tydligare uppdrag och innehåll. Förvaltningen kommer ta del av utredningens förslag och på vilket sätt de kan komma att påverka äldreomsorgen under planperioden.

Befolkningsprognosen visar att antalet personer som är över 65 år fortsätter att öka de kommande åren. Den största ökningen ser förvaltningen i åldersgruppen 80-84 år. Däremot

prognostiseras antalet äldre över 85 år hålla sig relativt konstant fram till 2025, därefter är det en tydlig ökning av antalet äldre i åldersgruppen. Ökningen indikerar ett ökat behov av äldreomsorg de närmaste åren och då främst inom hemtjänst. Förvaltningen och regionens minnesmottagningar ser en ökning av allt yngre personer med demensdiagnoser. Även yngre äldre som lider av psykisk ohälsa och/eller har missbruksproblematik ökar i stadsdelsområdet. Äldreomsorgen står inför utmaningar med det proaktiva förebyggande arbetet för att skjuta upp vårdbehovet. Det är prioriterat att den äldre ska ha möjlighet att bo kvar hemma med hemtjänst.

Förvaltningen ser ett behov av att utöka tryggt mottagande under planperioden för att säkerställa att insatser finns tillgängliga även på kvällar och helger i syfte att den äldre ska kunna komma direkt hem vid utskrivning från slutenvård.

God och nära vård

Förvaltningen ser ett ökat behov av medicinsk kompetens på vård- och omsorgsboenden där de äldre har behov av både fler och mer komplexa medicinska insatser än tidigare. Även inom hemtjänsten ökar behovet av hälso- och sjukvårdsinsatser och därmed samverkan med regionen. I syfte att kvalitetssäkra läkemedelshanteringen kommer förvaltningen under planperioden att samarbeta med primärvården i återtagande av läkemedelsdelegeringar.

Kompetensförsörjning

Från 2023 blir undersköterska en skyddad yrkestitel. Förvaltningen kommer under planperioden kartlägga behov av kompletterande utbildningsinsatser för personalgruppen. Vidare ser förvaltningen att det finns behov av att motivera sjuksköterskor till att genomföra vidareutbildning för specialistkompetens inom äldreomsorg.

Under kommande år planerar äldreomsorgen att bli en akademisk nod vilket innebär ett nära samarbete med universitet och högskolor, deltagande i forskningsprojekt, implementering av nya metoder och att ta emot studenter från vård- och omsorgsutbildningar.

Digital utveckling

För att möta ett ökat behov av äldreomsorg behövs smarta lösningar inom digital teknik som är kostnadseffektiva och ger den äldre en ökad självständighet och integritet. Digitala läkemedelsskåp, nyckelfri hemtjänst, digital nattillsyn och digitala inköp kan effektivisera äldreomsorgen. Förvaltningen ser ett behov av ökad kompetens och digital mognad hos medarbetare och chefer för att de ska kunna tillgodogöra sig ny teknik och kunna stödja de äldre. En stor del av de äldre lever i digitalt utanförskap och har behov av stöd för att kunna ta del av digital teknik. Förvaltningen anser att säkerställande av journalsystem för dokumentation enligt både socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen utifrån gällande lagstiftningar, användarvänlighet och krav på möjlighet att enkelt ta fram statistikuppgifter behöver ske snarast.

Prioriteringar under planperioden

- Utveckla förebyggande verksamheten genom samverkan inom förvaltningen, men även med civilsamhället och regionen.
- Utveckla hemtjänsten med kompetenshöjande insatser inom demens och palliativ vård

- samt fortsätta samverka med primärvården för att öka tryggheten för de äldre.
- Fortsätta insatser för medarbetares språkutveckling.
  - Implementera digital teknik och öka den digitala mognaden hos medarbetare och äldre.

Äldrevänlig stad

Förvaltningen kommer under planperioden arbeta med följande aktiviteter:

- Fortsätta utvecklingen av samverkan med olika råd rörande utvecklingsfrågor inom äldreomsorg, t ex pensionärsrådet och råd på särskilt boende.
- Utveckla den förebyggande verksamheten som arbetar med att anordna hälsofrämjande aktiviteter för äldre och för att förebygga ensamhet och motverka isolering. Genomföra fokusgrupper inför utveckling av verksamheten.
- Fortsätta med samråd för nationella minoriteter i samarbete med andra förvaltningar i syfte att ta in önskemål och synpunkter från nationella minoriteter.
- Fortsätta det påbörjade samarbetet gällande integration för att ta in information kring utrikesföddas kännedom om insatser från äldreomsorgen samt se vilka utvecklingsbehov som finns.
- Ta fram handlingsplan för ökad trygghet med exempelvis trygghetsvandringar.
- Stärka information och kommunikation genom att ge information på plats i lokaler, på facebook, via SMS och genom brev.

Jämställdhetsutmaningar och Agenda 2030

Att både kvinnor och män ska ha intresse och ta emot stöd för att ta del av den digitala utvecklingen. Män ska i högre grad delta i aktiviteter som förebyggande verksamheten anordnar.

2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

På grund av rådande situation i Ukraina väntas ett stort antal barn, unga och vuxna flyktingar tas emot i stadsdelområdet. En del av dem kan ha behov av stöd och insatser på grund av funktionsnedsättning.

En utmaning är de enskilda som idag bor utanför staden och valfrihetssystemet och skulle kunna flytta tillbaka om en bostad med särskild service fanns som motsvarade den enskildes behov. Det är en utmaning att inom valfrihetssystemet hitta en bostad med särskild service för personer med särskilda behov och ovanliga diagnoser där rätt kompetens finns hos medarbetarna. Regeringens utredning om stärkt rätt till personlig assistans för barn och personer med stora och varaktiga funktionsnedsättningar som redovisades i mars 2021, kan under planperioden leda till ökade kostnader för förvaltningen om förändringarna genomförs. Även regeringens utredning om översyn av insatser enligt LSS och assistansersättning kan, om utredningens förslag blir lag under planperioden, leda till ökade kostnader för omställning av arbetssätt och personal.

En utmaning under planperioden är att enskilda, som kan och vill, ska kunna närma sig arbetsmarknaden. De äldre som inte längre arbetar eller går på daglig verksamhet behöver ha

en meningsfull sysselsättning på vardagarna med social samvaro och aktiviteter.

Under pandemin har digitala verktyg och arbetssätt använts i högre utsträckning av enskilda, inom utförarverksamheterna och inom myndighetsutövningen. Målet är att enskilda, efter förmåga, önskemål och behov ska kunna använda digitala verktyg i syfte att öka den enskildes delaktighet, självständighet och tillgänglighet.

Prioriteringar under planperioden

- Stärka samverkan med olika aktörer så som Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och arbetsmarknadsförvaltningen för att närma sig arbetsmarknaden för brukare med daglig verksamhet.
- Att tillsammans med stadsdelsnämndens lokala råd för funktionshinderfrågor undersöka behovet för att utveckla träffpunkter med aktiviteter och social samvaro i samverkan med andra stadsdelsförvaltningar i enlighet med en äldrevänlig stad.
- Att ytterligare prioritera en ökad digitaliseringsmognad hos enskilda som bor i bostäder med särskild service.

Jämställdhetsutmaningar och Agenda 2030

En utmaning för en ökad jämställdhet och god hälsa är den könsskillnad som kan ses i brukarundersökningen där andelen kvinnor som anser att de kan påverka och är nöjda med sin insats är lägre än andelen män. Under planperioden riktas särskilda insatser till kvinnor för att stärka deras möjlighet att påverka. Det är prioriterat att flickor och pojkar, kvinnor och män har samma möjlighet till en digital utveckling för att kunna vara delaktiga och få information på lika villkor. En ytterligare utmaning är att upptäcka flickor och kvinnor som utsatt för våld i nära relation, hedersrelaterat våld eller förtryck inom målgruppen. Under planperioden stärks medarbetarnas kunskap och hur de ska hantera en utsatthet för rätt stöd och hjälp.

2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

På grund av rådande situation i Ukraina väntas ett stort antal vuxna, främst kvinnor, med barn tas emot i stadsdelsområdet. Det kommer med största sannolikhet påverka antalet barn, unga och vuxna som behöver stöd och insatser framöver. Personalplaneringen kan komma att påverkas under planperioden.

Barn och unga

Regeringen vill genom lagändring stärka principen om barnets bästa och säkerställa trygghet, säkerhet och stabilitet för placerade barn genom lex lilla hjärtat som föreslås träda i kraft 1 juli 2022. Lagändringarna innebär att placeringen inte får upphöra för tidigt och att socialtjänstens skyldigheter förändras vilket kommer leda till ett förändrat arbetssätt. Bristen på familjehem är dock en fortsatt utmaning och innebär att barn och unga kan behöva bo kvar i jourhem under längre tid än sex månader vilket kan leda till att barnet hunnit rota sig i jourhemmet och inte vill flytta till ett familjehem.

En ökad psykisk ohälsa, skolfrånvaro och kriminalitet bland stadsdelsområdets barn och unga är en utmaning. På grund av det ökade antalet barn och unga med komplex problematik har behovet av en stärkt samverkan med externa aktörer såsom förskola/skola, habilitering, BUP

och polis ökat.

Förvaltningen kommer under planperioden ha ett fortsatt behov av att arbeta förebyggande för att hantera hot och våld riktat mot medarbetare samt otillåten påverkan. Det är en utmaning att hantera följderna av påverkanskampanjer liknande den som pågår mot socialtjänsten gällande tvångsvård enligt lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU). Dels kan påverkanskampanjer leda till en misstro mot socialtjänsten med svårighet att nå de barn och unga som socialtjänsten har ett behov av att nå med förebyggande och tidiga insatser. Dels orsakar hot och våld riktat mot medarbetare, påverkanskampanjer samt svåra ärenden och svåra händelser ett särskilt behov av ett nära psykosocialt stöd till medarbetare. En stor utmaning har varit, och är fortfarande, personalomsättningen bland medarbetare och chefer vilket innebär att förvaltningen kommer stärka arbetet med handlingsplan för en förbättrad arbetssituation för handläggare och socialsekreterare.

Prioriteringar under planperioden

- Förstärkning av medarbetare för att utreda komplexa behov och ge stöd för att barnet, eller den unge, inte ska återaktualiseras.
- Utveckla nya sätt för att rekrytera medarbetare och chefer.
- Stärkt samverkan med externa aktörer på grund av ett ökat antal barn och unga med komplex problematik.

Vuxna missbruk

En övervägande del inom målgruppen vuxna med ett missbruk har en samsjuklighet i form av psykisk ohälsa. Enskilda med en samsjuklighet har ökat de senaste åren och väntas fortsätta öka. Som en effekt av pandemin ser förvaltningen en risk med att enskilda söker sig till socialtjänsten i ett senare skede och därmed kommer ha ett ökat behov av stöd. Förvaltningen ser även risk för att spelmissbruk kan ha ökat som en effekt av en isolering under pandemin. Majoriteten av de som är aktuella inom missbruksvården saknar en stabil boendesituation. Samsjuklighet och en osäker boendesituation försvårar för den enskilde att bli fri från ett missbruk.

Prioriteringar under planperioden

- Stadigvarande boende för målgruppen med en samsjuklighet och ett utvecklat boendestöd för målgruppen
- Stärka det familjeorienterade arbetssättet för att barn till missbrukande föräldrar ska få tidigt stöd. Utveckla det uppsökande arbetet och erbjuda anhörigstöd.
- Stärka samverkan internt och med externa aktörer och civilsamhället
- Kompetensutveckla medarbetare i spelmissbruk
- Samverkan med äldreomsorgen för stöd och behandling till enskilda i missbruk, i enlighet med en äldrevänlig stad, genom samverkansforumet Blåkllockan.

Socialpsykiatri

Förvaltningen befarar att enskilda med psykisk ohälsa kommer att öka som en följd av pandemin. En utmaning är att få ut fler personer med psykisk funktionsnedsättning i sysselsättning och arbete. Unga med psykisk funktionsnedsättning är en av de grupper som

har svag förankring på arbetsmarknaden.

I förvaltningens gruppboendestäder med inriktning socialpsykiatri finns en åldrande målgrupp där behov av omfattande omvårdnad och hjälpmedel ökar vilket inte gruppboendestäderna, i nuvarande utformning, är anpassade för. Förvaltningen saknar platser på profilboendena för målgruppen. En utmaning under planperioden är att erbjuda målgruppen ett mer lämpligt boende utifrån de behov som målgruppen har. Det finns således en risk att vissa enskilda kommer att behöva flytta utanför stadsdelsområdet och staden. Placeringar utanför staden kommer troligtvis innebära ökade kostnader för förvaltningen.

Prioriteringar under planperioden

- Samverka internt och externt för att utveckla effektiva insatser, exempelvis funktionshöjande insatser i samverkan med regionen
- Utveckla sysselsättningsverksamheten i egen regi med aktiviteter riktade mot den öppna arbetsmarknaden
- Äldre inom socialpsykiatri erbjuds ett anpassat boende utifrån behov i enlighet med en äldrevänlig stad.

Nyanlända

En utmaning under planperioden är att cirka 300 nyanlända hushåll kommer behöva flytta vidare från sin genomgångsbostad. En förkortad boendetid hos SHIS från fem till två år innebär stora utmaningar. I takt med att reserestriktioner lättar förväntas antalet asylsökande och överförda kvotflyktingar till Sverige närma sig nivåerna före pandemin. Då SHIS har flera bostäder med lediga lägenheter i stadsdelsområdet förväntas en fortsatt inflyttning av nyanlända de kommande åren. En utmaning är pandemins negativa påverkan på arbetsmarknaden som har drabbat utrikesfödda särskilt hårt. Gruppen långtidsarbetslösa utrikesfödda förväntas fortsätta öka under planperioden. Digitalisering och en strukturuomvandling på arbetsmarknaden har bidragit till förändrade och högre kompetenskrav på de arbetssökande. Trots hög arbetslöshet råder det brist på arbetskraft då det saknas rätt kompetens hos de arbetssökande.

Förvaltningen arbetar i linje med regeringens inriktning att fler barn ska börja i förskola. Förvaltningen har tagit fram nya arbetssätt för tidig inskrivning i förskola för kvotflyktingar. Att barn snabbt skrivs in i förskolan är viktigt för en jämställd etablering på arbetsmarknaden.

Prioriteringar under planperioden

- Fortsätta och utveckla ett nära samarbete med SHIS och Sensus studieförbund för att ge individuell bostadsvägledning samt stöd att söka bostad i grupp. Samverka med Welcome house och jobbtorg för att ge stöd till självförsörjning och prioritera de hushåll vars kontraktstid närmar sig sitt slut.
- Utveckla ett nära samarbete med Welcome house för att stödja och vägleda fler till arbete och utbildning i bristyrken.
- Prioritera aktiviteter för utrikesfödda långtidsarbetslösa kvinnor för att närma sig arbetsmarknaden för en ökad jämställdhet.
- Stärka den digitala mognaden bland nyanlända och utrikesfödda för ökade möjligheter

till arbete och delaktighet.

- Tidig inskrivning i förskola för att påskynda föräldrarnas möjligheter att påbörja studier som leder till arbete och sysselsättning.
- Att i samverkan förvaltningens äldrelots, SHIS Bostäder och civilsamhället utveckla integrationsarbetet i enlighet med äldrevänlig stad och nå ut med information och aktiviteter för nyanlända äldre.

Hemlöshet

En utmaning under planperioden är att minska antalet hemlösa invånare i stadsdelsområdet. En ökad arbetslöshet och skulder till följd av pandemin kan innebära att fler invånare kan få svårt att betala hyra eller lån. Förvaltningen ser ett behov av kunskapsstöd för uppsökande arbete och nytt metodstöd för samverkan.

Det är även en utmaning att minska antalet enskilda som saknar stadigvarande boendelösning och därmed nyttjar tak över huvudet garanti (TÖG). Förvaltningen har under 2021 arbetat med ett internt projekt som rör personer som nyttjar TÖG. Resultatet visar att förvaltningens TÖG-insatser minskat och att förvaltningen har kommit i kontakt med fler i behov av stöd och olika insatser.

Prioriteringar under planperioden

- Stärka och utveckla det vräkningsförebyggande arbetet och den interna samverkan i ärenden för att fånga upp enskilda och barnfamiljer innan meddelanden om avhysning inkommer till förvaltningen. Stärkt samverkan med bostadsbolag och hyresvärdar för att motverka att människor bor under osäkra boendeförhållanden.
- Utveckla samverkan med civilsamhällets volontärverksamheter för att kunna nå fler personer i hemlöshet och med en samsjuklighet i form av missbruk och/eller psykisk ohälsa.
- Bo-skola för personer i hemlöshet och otrygga boendeförhållanden.
- Stärka samverkan med socialjouren i tak över huvudet garanti ärenden för stöd och insatser till enskilda. Verka för att nå kvinnor i hemlöshet.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

Under pandemin har förvaltningens relationsvåldsteam inte haft någon ökning i antal ärenden men gör analysen att våld och förtryck med all säkerhet har ökat då familjer och par vistats och arbetat hemma. Möjligheten att ta kontakt för stöd och hjälp har påverkats. Även möjligheten för förvaltningen att komma i kontakt med våldsutövare och få dessa remitterade till Relationsvåldscentrum (RVC) i syfte att våldet ska upphöra har begränsats. Förvaltningen förväntar sig således ett ökat antal våldsutsatta och våldsutövare som kommer att behöva stöd framöver.

En utmaning är placerade barn och unga som tidigare varit utsatta för våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck och där placering har en annan orsak än våld i nära relation. Det finns ett behov att upptäcka tidigare utsatthet för att minska risk för framtida men för barnet eller den unge.

Prioriteringar under planperioden

- Förstärkt samverkan med civilsamhället för att öka våldsutsattas möjligheter till kontakt och stöd.
- Samverka med skola och förskola för att sprida information om det stöd som finns att få för våldsutövare.
- Fortsätta samverka med polis i projektet IGOR för att nå fler våldsutövare och arbeta förebyggande
- Stöd och behandling, genom bland annat RVC till placerade barn och unga som tidigare varit utsatta för våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck och där placeringen har en annan orsak. Stärkt samverkan med RVC och Stödcentrum för unga brottsoffer
- Fortsatt samverkan med äldreomsorgen i samverkansforumet Blåklockan kring äldre våldsutsatta eller våldsutövare.

Jämställdhetsutmaning och Agenda 2030

En utmaning är att utjämna könsskillnader mellan flickor och pojkar samt kvinnor och män. Flickor och kvinnor är överrepresenterade vad gäller utsatthet för våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. Kvinnor som är hemlösa har en särskild utsatt situation i sin hemlöshet. En negativ trend och därmed en utmaning är att antalet hemlösa kvinnor ökar. Det är även en utmaning att få fler män att delta i exempelvis föräldraskapsstöd. Förvaltningen verkar för att fler barn tidigt skrivs in i förskolan för en jämställd etablering.

2.6 Stadsmiljöverksamhet

Omvärldsfaktorer och utmaningar

Ökad exploatering av mark inklusive parkmark för bostadsbyggande inom stadsdelsområdet innebär att fler nyttjar park- och naturområden, strandbad och plaskdammar samtidigt som andelen parkmark för rekreation och friluftsliv minskar. Detta medför ett ökat slitage med ökade kostnader för skötsel och underhåll som följd. Under 2022 tilldelades extra medel för drift och underhåll med anledning av det ökade skötselbehov som uppkommit i samband med att pandemin medfört en ökad besöksfrekvens i park- och naturområden. Med undantag av det har anslagna medel för drift och underhåll under många år varit oförändrade vilket innebär att förvaltningen får allt svårare att möta behovet av de drifts- och underhållsbehov som finns för genomförda parkinvesteringar samt för skötsel av park- och naturområden.

Parkinvesteringsmedel som används för upprustning och nyanläggning av lekutrustning och lekplatser har inte mötts av motsvarande anslag för drift och underhåll. Förvaltningen ser med anledning av ovanstående att det föreligger ett stort behov av en revidering av stadens fördelningsmodell avseende medelstildelning för skötsel av park- och naturområden. Vissa grönytor kräver mer skötselintensiva åtgärder, exempelvis i naturreservat, inom anlagda parker samt bostadsnära naturmark. Vid den årliga redovisningen av stadsdelsområdets skötselarealer bör det därför vara möjligt att indela de angivna skötselytorna i olika skötselklasser som representerar olika kostnadsnivåer.

Prioriteringar

Förvaltningen prioriterar samverkan med exploaterings- stadsbyggnads- och trafikkontoret

samt övriga berörda förvaltningar och bolag. Syftet är att inkludera lokala behov i stadens planprocesser med målet att uppnå en hållbar stadsutveckling inom stadsdelsområdet. Att utveckla ett mer differentierat utbud av parker och naturområden som kompletterar varandra och klarar ökat slitage från en växande befolkning samtidigt som andelen mark för friluftsliv och rekreation minskar, är en central uppgift.

Planering och skötsel sker med utgångspunkt från den lokala parkplanen, framtagna skötselplaner samt stadens handlingsplan för biologisk mångfald. Behov av förbättringar i befintlig blå- och grönstruktur identifieras med syfte att stärka den biologiska mångfalden och utveckla de reglerande ekosystemtjänsterna som luft- och vattenrening, vattenreglering, kolbindning, pollinering samt temperaturreglering och ljudabsorption.

Parkinvesteringsprojekt

1. Utveckling och upprustning av Starboparken, totalt för perioden 4 mnkr.
2. Asfaltering av gång- och cykelvägar, totalt för perioden 6 mnkr.
3. Gångväg i trä Riddersvik, totalt för perioden 7,5 mnkr.
4. Ängsetablering på parkgräsytor, totalt för perioden 4,5 mnkr.
5. Renovering av trappor enligt inventering, totalt för perioden 6,3 mnkr.
6. Byte av parksoffor längs gång- och cykelvägar, totalt för perioden 1 mnkr.

Miljö och klimat

- Minska miljöpåverkan genom energieffektiva lösningar i den egna verksamheten. Identifiera vilka hyresavtal som är bäst lämpade för gröna hyresavtal och initiera pilotprojekt.
- Ställa krav på fossilfria drivmedel vid transporter i förvaltningens regi. Prioritera gång, cykel, kollektivtrafik och digitala resfria möten.
- Implementera uppföljningsverktyget "Hantera Livs" för verksamheternas livsmedelsinköp. Öka andelen inköp av ekologiska livsmedel.
- Genomföra obligatorisk utsortering av matavfall.
- Verka för klokare konsumtion och minskad resursanvändning med ökad recirkulation av materiella resurser. Använda stadens återbrukscentrum Stocket.
- Miljö- och hälsofarliga varor och produkter ersätts med bättre alternativ vid inköp och upphandling. Alla verksamheter arbetar för att användningen av plast fasas ut.
- Verka för en giftfri miljö inom förskolor och parklekar i enlighet med "Vägledning för kemikaliesmart förskola 2.0".
- Delta i projektgruppen för stadsdelsvisa åtgärdsprogram för biologisk mångfald (SÅP).
- Beakta behov av klimatanpassningsåtgärder i samtliga parkinvesteringsprojekt.
- Utveckla park- och naturområden med inriktning mot flerfunktionalitet för såväl sociala möten, fysisk aktivitet som klimatanpassningsåtgärder.
- Beakta trygghets- och tillgänglighetsperspektiven i all planering av park- och naturområden och öka förutsättningarna för generationsöverskridande och upplevelserika miljöer i enlighet med en äldrevänlig stad.

2.7 Ekonomiskt bistånd

På grund av rådande situation i Ukraina kommer staden och stadsdelsområdet ta emot ett stort antal barn, unga och vuxna. Med största sannolikhet kommer nedanstående utmaningar och prioriteringar att ändras och i vissa delar stärkas beroende på antal flyktingar som kommer till stadsdelsområdet under planperioden. Även personalplaneringen kan komma att påverkas under planperioden.

Den nya socialtjänstlagen kommer innebära en omställning till ett stärkt uppsökande arbete med tidigt stöd innan behov uppstår. Det senaste året har det varit en minskad arbetslöshet i stadsdelsområdet. En utmaning är dock att 50 procent av de arbetslösa är födda i land utanför Europeiska unionen (EU) och övriga Europa vilket är 12 procentenheter högre än i staden i stort. Andelen ungdomar med utländsk bakgrund och som är behöriga till gymnasiet ligger drygt 10 procent lägre än för innerstaden vilket kan påverka framtida självförsörjning. Under planperioden är det uppsökande och motiverande arbetet samt en stärkt samverkan med regionen, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och jobbtorg prioriterat.

Förvaltningen har hittills inte sett någon effekt av rådande pandemi när det gäller ökat behov av ekonomiskt bistånd. Antal bidragshushåll har minskat under 2021. Däremot har förvaltningen sett en förskjutning mot fler personer med långvarigt ekonomiskt bistånd där andelen kvinnor länge har legat något högre än andelen män.

Prioriteringar under planperioden

- Omställning till ett stärkt uppsökande arbete för tidigt stöd.
- Stärka arbetet för att andelen invånare med ekonomiskt bistånd ska minska ytterligare och då särskilt kvinnor som står långt från arbetsmarknaden och unga vuxna som behöver komma i arbete eller studier för att inte bli beroende av ekonomiskt bistånd under en längre tid. Samtal med föräldrar om barns ekonomiska villkor vid försörjningsstöd och hur det påverkar barns uppväxtvillkor.
- I samhällsvägledningen till nyanlända fortsätta ge information om vikten av att barn går i förskola och skola för att föräldrarna, och då särskilt kvinnorna, ska kunna tillgodogöra sig etableringsinsatser.
- Att utlandsfödda unga kommer i studier för bättre förutsättningar på arbetsmarknaden i vuxen ålder.
- Fortsätta det uppsökande arbetssättet med stadsdelsmammor som gett goda resultat genom det stödjande och motiverande arbetet.
- Öka digitaliseringsmognaden hos enskilda.

Jämställdhetsutmaning och Agenda 2030

Förvaltningen ser en utmaning med att få fler kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden motiverade till att börja studera eller påbörja aktiviteter för att närma sig arbetsmarknaden. Kvinnorna i stadsdelsområdet ligger cirka 100 tkr lägre i årsinkomst än männen. En annan utmaning är en förskjutning mot fler personer med långvarigt ekonomiskt bistånd, med högre andel kvinnor än män, trots ett minskat antal bidragshushåll.

2.8 Arbetsmarknadsåtgärder

Under planperioden prioriterar förvaltningen att fler invånare ska närma sig arbetsmarknaden. Många som inte står till arbetsmarknaden förfogande idag, gör det av sociala och/eller medicinska skäl. Det finns även personer med funktionsnedsättning som har ersättning från Försäkringskassan, men vill närma sig arbetsmarknaden och gå från daglig verksamhet/sysselsättning till ett arbete i någon form.

Prioriteringar under planperioden

- Fortsatt samverka och samhandling med region, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och jobbtorg för att enskilda, genom anpassade anställningsformer, ska få en arbetslivserfarenhet och närma sig arbetsmarknaden.
- Utveckla det motiverande och stödjande arbetet med case managers och stadsdelsmammor.
- Riktade insatser utifrån arbetsmarknadens behov och särskilda bristyrken med fokus på kvinnor som står långt från arbetsmarknaden.
- Unga i familjer med ekonomiskt bistånd prioriteras till feriejobb.

Jämställdhetsutmaning och Agenda 2030

En utmaning är att utlandsfödda kvinnor som står långt från arbetsmarknaden ska närma sig ett lönearbete för en ökad jämställdhet. Förvaltningen prioriterar att utsatta grupper ska gå till självförsörjning.

2.9 Övrigt

Kompetensförsörjning

Personalomsättningen gick under 2021 ned till 3,68 procent från 4,05 procent 2020. I december 2021 hade förvaltningen 1636 månadsanställda medarbetare varav 86 procent kvinnor och 14 procent män. Förvaltningen har en hög andel medarbetare 60-68 år inom vissa yrkeskategorier vilket innebär ett behov av en löpande rekrytering under planperioden. Minst 13 procent av förvaltningens medarbetare kommer gå i pension under den närmaste åttårsperioden vilket innebär ett stort rekryteringsbehov inom flertalet befattningar.

För befattningarna biståndshandläggare och socialsekreterare är det svårt att få erfaren personal att söka utlysta tjänster. En utmaning är den höga personalomsättningen inom yrkesgruppen socialsekreterare som ligger drygt 9 procent högre än den genomsnittliga personalomsättningen i förvaltningen. Dels påverkar den låga medelåldern bland socialsekreterarna personalomsättningen då yngre medarbetare har en högre rörlighet än äldre medarbetare. Förvaltningen bedömer att kompetensförsörjningssituationen fortsatt kommer att vara ansträngd.

Det är även en utmaning att få sjuksköterskor att söka utlysta tjänster inom äldreomsorgen. Förvaltningen fortsätter under planperioden med kartläggning av arbetsmiljön inom äldreomsorgen och arbetet för en ökad andel tillsvidareanställda i förhållande till andel timanställda.

Kompetensutveckling

Inom förvaltningens förskola och äldreomsorg finns det behov av att öka kunskapsnivån i det svenska språket. Det gäller främst inom yrkesgrupperna barnskötare och vårdbiträden. Utmaningen synliggörs i det dagliga arbetet och i svårigheterna att tillgodose sig utbildningar som erbjuds. Förvaltningens bedömning är att det under planperioden kommer finnas behov av en större satsning och därmed ekonomiska medel för en kompetensutveckling i det svenska språket.

En utmaning inom socialtjänsten är att antalet komplexa ärenden har ökat där komplexiteten oftast beror på en samsjuklighet som kräver en omfattande utredning i samverkan med interna och externa samverkanspartners och således en högre arbetsbelastning. Förvaltningens bedömning är att denna utveckling kommer att bestå.

Chefsförsörjning

För att öka intresset och viljan att ta klivet in i en chefsroll kommer förvaltningen se över möjligheten att utveckla ett lokalt traineeprogram med inriktning ledarskap som är i linje med stadens nya chefsprofil. Det lokala traineeprogrammet kommer vara ett komplement till stadens traineeprogram. Förvaltningen fortsätter medverka i stadens utvecklingsprogram för framtida chefer.

En alltmer komplex omvärld som präglas av snabba förändringar ställer högre krav på kompetens och förmåga att leda och stödja ett förändrings- och utvecklingsarbete och ett analysarbete. Det ställs även krav på en ökad kompetens inom process- och projektledning samt förändringsledning.

Sjukfrånvaro

Förvaltningens sjukfrånvaro har under de senaste åren sjunkit markant från drygt 8,5 procent våren 2017 till 6,6 procent vid utgången av 2019. Till följd av pandemin har den, sedan flera år, positiva utvecklingen gällande sjukfrånvaron brutits. Historiskt har skillnaden mellan kvinnor och mäns sjukfrånvaro varit stor men har minskat från 5,9 procentenheter 2016 till 3,7 procentenheter 2019. Under 2021 ökade skillnaden till nästan 4 procentenheter. Förvaltningens prognos är dock att denna skillnad kommer att minska i takt med att restriktionerna hävs och smittspridningen i samhället minskar.

Omställning

Förvaltningen ser inom planperioden inte något behov av omställning. Dock är det troligt att framtida vikande barnantal i förskolan samt ett ökat antal äldreomsorgstagare kan ändra bedömningen.

Prioriteringar under planperioden

- Att attrahera, anställa och behålla medarbetare med rätt kompetens för att en god kvalitet i förvaltningens verksamheter ska upprätthållas och vidareutvecklas.
- Ta fram tydliga kompetenstrappor med utbildningar som medarbetare kan gå samt tydliga utvecklings- och karriärvägar.
- Se över möjligheten att utveckla ett lokalt traineeprogram i linje med stadens nya chefsprofil och som ett komplement till stadens traineeprogram.

Näringslivsarbete

Det lokala näringslivet fyller en viktig funktion i såväl det trygghetsskapande arbetet som i arbetet med integration. Förvaltningen stöttar Vinsta, Hässelby och Vällingby företagargrupp (VHV) i deras arbete med att aktivera och samordna de lokala företagen. Samverkan med företagare och Stockholm Business Region (SBR) kommer att ytterligare fördjupas under planperioden, dels genom gemensamma aktiviteter och insatser och dels genom samverkan när det gäller spridning av information.

Brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete samt säkerhetsfrågor

Det är fortsatt prioritet att bedriva en verksamhet med hög kontinuitet och en hög beredskap för yttre störningar. Förvaltningen kommer öka samverkan kring informationsförsörjning och bidra till gemensamma utvecklade arbetssätt för dokumentation av viktig data som exempelvis incidentrapportering.

Stadens senaste trygghetsmätning 2020 visade på en minskad otrygghet i stadsdelsområdet. Otryggheten ligger dock fortfarande betydligt högre än vad den tidigare gjort sett över en längre tid. Äldre är en särskilt utsatt och sårbar grupp för vissa typer av brott som till exempel bedrägerier. Det finns en omfattande narkotikahandel i stadsdelsområdet och det förekommer försäljning på fler platser än tidigare.

Förvaltningen kommer fortsätta och utveckla samverkan med bland annat skola, barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och polisen i det förebyggande arbete med ungdomar, för tidigt stöd och tidiga insatser.

Förvaltningen ser en stor utmaning med att förebygga rekrytering till kriminalitet bland unga vuxna. Våldsbejakande extremism ökar i staden och fortsatt utbildning kring fenomen och miljöer kommer krävas. Sociala insatsgruppen (SIG) och dess anhörigstöd fortsätter under planperioden att utvecklas vidare då förvaltningen ser anhöriga som en viktig resurs i motivationsarbetet för att lämna kriminaliteten och i stödet till den enskilde för att behålla motivationen. Förvaltningen ser ett behov av att starta upp samverkan med närliggande stadsdelsområden och kommuner då olika kriminella grupperingar rör sig mellan olika områden. Under 2023 kommer ny lagstiftning om kommunens ansvar för att bedriva brottsförebyggande arbete som preliminärt träder i kraft den 1 juli. Lagstiftningen kommer innebära förändrade arbetssätt och ett behov av kompetensutveckling under planperioden.

Prioriteringar under planperioden

- Hög beredskap för yttre störningar. Fortsätta säkerställa att beredskapsplaner och kontinuitetsplaner är implementerade och uppdaterade.
- Etablera trygghetspunkter i geografiskt spridda fastigheter som är lättillgängliga för bland annat räddningstjänst och sjukvård.
- Riktat arbete mot fler specifika platser med platssamverkan för att göra platserna mindre attraktiva för langarna. Stärkt samverkan mellan de olika aktörerna som fastighetsbolag, bostadsbolag, näringsliv och fackförvaltningar.
- Samverkan med polis och kriminalvård för att få enskilda motiverade att lämna det kriminella livet.
- Samverkan med polis och närliggande kommuner i arbetet med kriminella

grupperingar som rör sig mellan olika områden. Ge stöd och förebygga att människor dras in i destruktiva våldsbejakande miljöer.

- Förebyggande anhörigstöd i gruppformat genom sociala insatsgruppen. Utveckla stödet till enskilda som är motiverade att lämna våldsbejakande extremism.
- Utveckla anhörigstöd inom sociala insatsgruppen för unga.
- Information till äldre hur de kan skydda sig mot bedrägerier genom redan befintliga informationsvägar och i samverkan med intresseföreningar, aktivitetscenter och andra funktioner för att uppnå så stor informationsspridning som möjligt.

Innovation, digitalisering och effektiva arbetsätt

Förvaltningen har sedan 2021 innovation som ett fokusområde vilket lett till en positiv och samlad innovationskraft hos chefer och ledare. Det är av vikt att tillvarata denna kraft i det fortsatta utvecklingsarbetet under planperioden.

Den nya inriktningen av projektet Modernisering av sociala systemet har inneburit en längre väntan på ett modernare system för socialtjänsten. Under planperioden kommer den nya inriktningen innebära ett par förändringar av nuvarande system som exempelvis digital ansökan om ekonomiskt bistånd och digital orosanmälan om barn som far illa.

Den digitala säkerheten har fått en stor genombrott genom åren och begränsar förvaltningens möjlighet att använda olika tekniska tjänster som idag domineras av amerikanska bolag. Svårigheten att införa tjänster utan att hantera personuppgifter på ett otillåtet sätt har medfört att förvaltningen måste undersöka andra alternativ, vilket i sin tur ställer högre krav på resurser inom förvaltningen som idag saknas, exempelvis kunskap inom teknik och juridik.

Prioriteringar

- Utveckla strategiskt partnerskap med akademin och näringsliv i enlighet med stadens kvalitetsprogram och handlingsplan för en äldrevänlig stad.
- Fortsätta utveckla och implementera innovationsledningssystem och innovationskultur i förvaltningens verksamheter.
- Aktivt involvera de enskilda (användarna) i utvecklings- och innovationsarbetet.
- Marknadsföra innovationsportföljer samt kommunicera projekt som inte lett till värdeskapande eller nyttomaximering så kallade ”gröna fel”
- Ta tillvara på leverantörernas och utförarens potential genom innovationsupphandling.
- Aktivt söka för externa medel och samarbetspartners för att finansiera innovationsprojekt.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

Budgetramarna för 2023 och 2025 är antagna av kommunfullmäktige i samband med beslutet om budget 2022. Ramarna utgår ifrån de prestationer som var aktuella våren 2021.

Budgetramen för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd är marginellt justerad under planeringsperioden, prestationsförändringar undantagna, vilket grundar sig på antaganden om allmänna effektiviseringskrav då kompensation för kostnadsökningar till följd av lönerörelse, hyreshöjningar med mera inte ges.

Anslag (mnkr)	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Kostnader(+)	2 129,3	2 151,1	2 151,1	2 151,1
Drift och underhåll	2 114,1	2 135,9	2 135,9	2 135,9
Avskrivningar	14,6	14,6	14,6	14,6
Internräntor	0,6	0,6	0,6	0,6
Intäkter(-)	-60,3	-60,3	-60,3	-60,3
Stadsdelsnämnd netto	2 069,0	2 090,8	2 090,8	2 090,8
Förändring		21,8	0,0	0,0

Nämndens nettobudget för drift uppgår till 2 069 mnkr. Under planperioden föreslås en ökning om drygt 1 procent första året för att sedan plana ut. I förvaltningen arbetar 1 636 månadsanställda medarbetare. Kostnader för löner uppgår till cirka 991 mnkr motsvarande 41 procent av brutto budget, köp av verksamhet 849 mnkr, 36 procent av brutto budget och lokalkostnader 155,3 mnkr, 7 procent av brutto budget. Resterande 16 procent avser främst IT, förbrukningsmaterial, livsmedel med mera.

Om pris- och löneökningar stannar vid 2 procent innebär detta under planperioden 2023-2025 kostnadsökningar om cirka 40 mnkr per år. Detta ställer krav på effektiviseringar och anpassningar gällande lokaler.

Förvaltningen ser också en ökad risk för inflation som kan komma att driva upp löneökningar och priser samt en oro över hur pandemin och det rådande läget i omvärlden kommer att påverka de ekonomiska förutsättningarna under planperioden. En osäkerhetsfaktor är det förväntade stora flyktningmottagandet och hur situationen utvecklar sig under planperioden. Vid ett stort mottagande kommer driftskostnaderna för förvaltningen troligtvis öka snabbare än budgetanslagen vilket kan komma att påverka den ordinarie verksamheten.

Även den statliga ersättningen för flyktningmottagandet kommer att påverka perioden då ändring av redovisningsprinciper för ersättningen medförde att intäkter ska intäktsbokföras i den period som de erhålls och därmed inte periodiseras mellan åren.

3.1 Drift

Individ och familjeomsorg

Avdelningen för barn och unga ser fortsatta ekonomiska utmaningar under planperioden på grund av ett ökat antal barn och unga som aktualiseras med komplexa behov som är både tid- och resurskrävande.

Rekrytering av socialsekreterare och kompetensutveckling av socialsekreterare är en fortsatt utmaning. Om de åtgärder som vidtagits för att behålla socialsekreterare inte ger den önskvärda effekten kan det leda till ökade kostnader för konsulter.

Förvaltningen ser även en utmaning med att rekrytera familjehem vilket kan leda till långa placeringar i dyra jourhem och därmed ökade kostnader.

Förebyggande verksamhet bedrivs idag också till stor del av externa medel vilket försvårar

den långsiktiga planeringen på sikt gällande personalplanering och utveckling.

Kostnader för insatser och förebyggande arbete mot våld i nära relation väntas öka i samband med projekt IGOR där polis och socialtjänst arbetar tillsammans för att nå fler våldsutövare.

Förskola

Antalet förskolebarn prognostiseras minska under planperioden. För att möta det minskade barnantalet arbetar en lokalgrupp med att se över lokalbeståndet så att lokaler nyttjas effektivt. För närvarande bygger förvaltningen en ny förskola. På sikt kan gamla och slitna lokaler avvecklas. Detta kan innebära höga kostnader för avveckling men även högre kostnader för nyproduktionen. Även det nya samverkansavtalet med SISAB beräknas öka kostnaderna för förskolelokaler.

Antalet barn i behov av särskilt stöd fortsätter att öka vilket ger kostnadsökningar för verksamheten.

Det nya förslaget *Förskola för fler barn* som enligt förslag ska tillämpas från 1 juli 2023 kan påverka kostnaderna inom förskolan då förskolan ska erbjuda/hålla en ledig plats under en månad även då föräldrar inte sökt förskoleplats samt att förvaltningens förskolor också måste ha beredskap om en enskilt drivna förskolor avvecklas på grund av svikande barnantal.

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknad

Konjunkturinstitutets prognos per december 2021 för arbetslösheten i Riket under 2023-2025 förväntas ligga stabilt runt 6,7 procent 2023-2024, därefter en viss ökning till 6,9 procent 2025. Förvaltningen ser ingen ökning av antalet hushåll med ekonomiskt bistånd där försörjningshindret är arbetslöshet. Däremot kvarstår utmaningen att arbeta med hushåll med långvarigt bistånd där förvaltningen ser en ökning framförallt på grund av socialmedicinska skäl. Samordningen med arbetsmarknadsinsatser som OSA-anställningar eller Stockholmsjobb kommer bli desto viktigare med hänsyn till detta.

Moderniseringen av sociala system förväntas medföra ökade handläggningskostnader på kort sikt i form av utbildning av medarbetare och enskilda, men på längre sikt förväntas handläggningskostnaderna minska på grund av en effektivare hantering.

Äldreomsorg

Den förväntade ökningen av antalet äldre över 80 år kommer med stor sannolikhet innebära ökade kostnader inom äldreomsorgen, då främst för vård- och omsorgsboende. I kombination med ökat antal yngre äldre med komplex problematik förväntas budgettilldelningen inte täcka de ökade kostnaderna.

Med fler äldre ställs krav på den förebyggande verksamheten som idag finansieras av sökta medel i verksamhetsplan. Önskvärt vore att dess medel fördelades direkt i budget för att underlätta planering av verksamheten. Även andra medel som staden har rådighet över önskas få fördelat så tidigt som möjligt av samma anledning.

Äldreomsorgen står inför stora investeringsbehov inom till exempel ny teknik som är tänkt att underlätta arbetet eller förbättra patientsäkerheten, vilket kommer innebära ökade kapitalkostnader. Ett exempel är digital nattillsyn inom hemtjänsten, där den förväntat ökade

kapitalkostnaden måste mötas av minskat personalbehov. Även nyckelfri hemtjänst och digitala inköp kommer innebära ökade kostnader för drift, utbildning och driftsättning.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen ser fortsatt höga kostnader inom området turbundna resor vilket beror på ett dyrt ramavtal samt svårigheter med samåkning. Ett nytt avtal skulle gälla från hösten 2022 men upphandlingen har gjorts om på grund av överprövning vilket innebär att det fortfarande är oklart hur kostnadsbilden kommer se ut under planperioden. Kostnader för persontransporter belastar idag det fasta anslaget trots att resorna är kopplade till att brukarna har insatser såsom daglig verksamhet. Önskvärt vore att budget för persontransporter fördelas via det rörliga anslaget.

Eftersom tillgången till bostäder med särskild service inom valfrihetssystemet är begränsat och inte uppfyller alla komplexa behov som finns inom målgruppen finns en risk att dyra placeringar utanför valfrihetssystemet kan komma att behöva köpas.

Drift stadsmiljö

Förvaltningen ser ökade drift- och underhållsbehovskostnader för park och naturområden, strandbad och plaskdammar då fler nyttjar dessa. En revidering av stadens fördelningsmodell avseende medelstilleddelning för skötsel av park- och naturområden behövs eftersom vissa grönytor kräver mer skötselintensiva åtgärder, exempelvis i naturreservat, inom anlagda parker samt bostadsnära naturmark.

Kapitalkostnader

På grund av ökade investeringar i parker beräknas kapitalkostnaderna att öka under planperioden. Dessa kommer stadsdelsnämnden begära budgetjusteringar för.

3.2 Investeringar

Under planperioden söker nämnden investeringsmedel för följande projekt i prioriterad ordning. Projekten har prioriterats i samråd med trafikkontorets stadsmiljögrupp och prioriteringar har gjorts med den lokala parkplanen som underlag. Kompletterande underlag per investeringsprojekt har lämnats i särskild ordning till trafikkontoret.

Projekt (mnkr)	2022	2023	2024	2025
Starboparken upprustning	5,0	4,0		
Asfaltering av gång-och cykelvägar	1,4	2,5	2,0	1,5
Gångväg i trä Riddersvik		0,5	3,0	4,0
Ängsetablering på parkgräsytor		0,5	2,0	2,0
Renovering av trappor enligt inventering		2,0	2,3	2,0
Byte av parksoffor utefter gång-och cykelvägar		0,5		0,5
Investeringar med nycklade medel	13,0	9,4	9,4	9,4
Summa stadsmiljöprojekt	19,4	19,4	18,7	19,4
Maskiner och inventarier	2,8	2,8	2,8	2,8

Projekt (mnkr)	2022	2023	2024	2025
Totalt	22,2	22,2	21,5	22,2

3.3 Verksamhetsprojekt (Driftprojekt)

4 Lokalförsörjningsplan

4.1 Sammanfattning

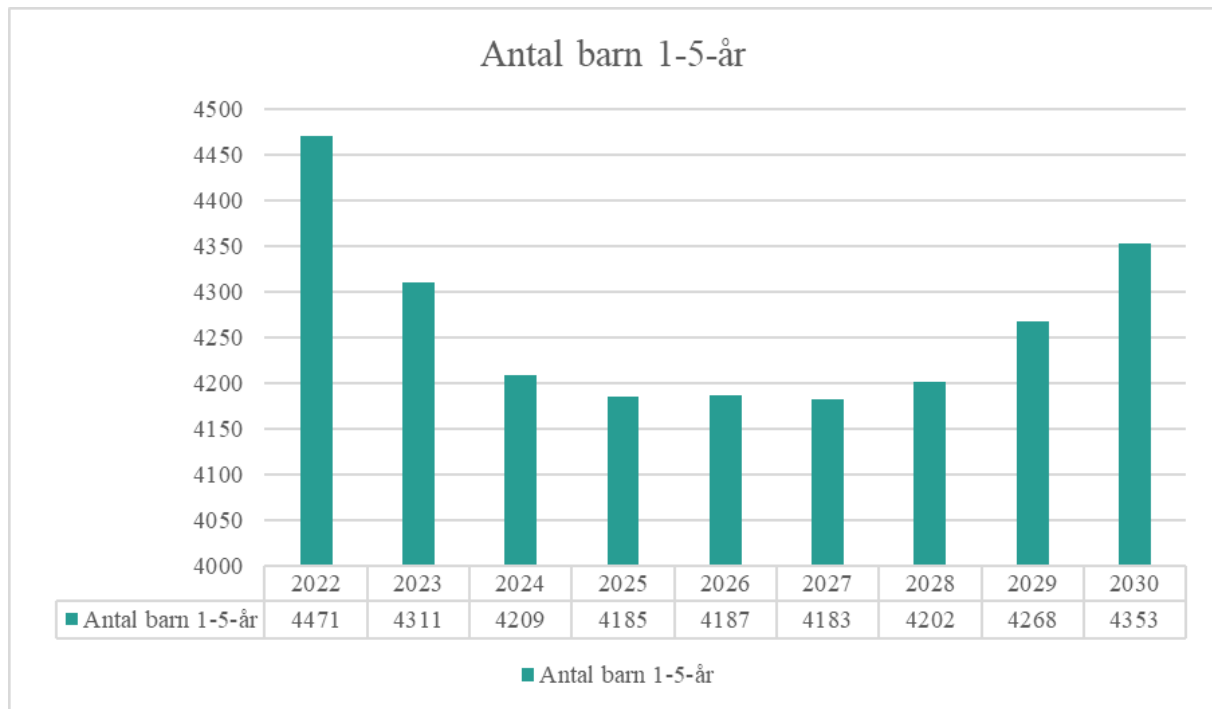
Förvaltningen ska ha en samordnad, kostnadseffektiv och ändamålsenlig lokalanvändning för att kunna lösgöra lokaler för annan användning eller avveckling. Förvaltningen arbetar med att identifiera viktiga planeringsprocesser samt förtydliga roller och ansvar för att effektivisera lokalplaneringen.

På grund av rådande situation i Ukraina kommer stadsdelsområdet ta emot ett stort antal vuxna, främst kvinnor, och barn. Det kommer med största sannolikhet påverka lokalplaneringen för förskolan under planperioden.

Förvaltningen arbetar strukturerat med att säkerställa att verksamheterna kan bedrivas enligt plan med en tillräcklig mängd lokaler på kort och lång sikt. Nämnden ser över förvaltningens lokalbestånd genom en årlig översyn av lokaler med verksamhetsanpassningsbehov och underhållsbehov för att strategiskt kunna förändra lokalbeståndet tillsammans med verksamheterna.

Enligt Swecos befolkningsprognos kommer antalet innevånare att öka från 75 811 personer vid ingången av år 2023 till 76 253 år 2025. Det är en ökning med 442 invånare. Fram till 2030 har antalet invånare ökat till 79 870.

Utmaningen och balanseringen mellan behov och lokaler ligger i att barnantalet minskar fram till 2027 för att sedan öka successivt igen. Ökningen från 2027 och fram till 2031 är 193 barn med hänsyn taget till beläggningsgraden. Detta innebär att förvaltningen de närmaste åren ska minska/ställa om lokalytorna för att sedan öka dem igen och allt ska ske med en anpassning till behovet och ett bra lokalutnyttjande.

En viktig del i lokalplaneringen är att bevaka att tillräckligt med lämpliga verksamhetslokaler byggs i stadsdelen. Förvaltningen har löpande kontakt med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret och svarar på remisser som avser detaljplaner inom staden och inom Hässelby Vällingby stadsdelsområde. Siffrorna som berör förskolekapaciteten är baserade på nyckeltalet 18 barn i snitt per förskoleavdelning och det är måttet för den tekniska kapaciteten.

När avdelningen för förskola redogör för sin verksamhet så baserar de sina beräkningar på i snitt 16 barn per förskoleavdelning då det ur verksamhetssynpunkt strävas efter att ha så små barngrupper som möjligt i verksamheten.

Nämnden följer nybyggnationskonjunkturen extra vaksamt då nybyggnationstakten ständigt förändras.

Det är svårt att på förhand prognostisera ålder, familjekonstellationer samt behov hos de som flyttar in till stadsdelsområdet. Dessa faktorer påverkar behov av förskolor, gruppboende och serviceboende för funktionsnedsatta samt vård- och omsorgsboende för äldre, men även andra verksamheter som till exempel parklekar. Nämnden använder sig av det centralt framtagna "Underlag för förskoleframskrivning".

För närvarande har nämnden avtal med 18 olika hyresvärdar varav 8 är stadens egna bolag eller förvaltningar och övriga 10 är privata bolag och bostadsrättsföreningar. Vid omförhandling av hyreskontrakt sker en marknadsanpassning av hyrorna och för en del avtal förändras ansvaret för inre underhåll och går över till förvaltningen vilket medför kostnadsökningar. Förvaltningen använder sig av lokalplaneringsfunktionens hyresförhandlare vid både nyteckning av hyresavtal och vid omförhandling av befintliga hyresavtal för att säkerställa att avtal tecknas enligt stadens riktlinjer och att de håller skälig

hyresnivå och i övrigt rätt nivå på ingående avtalsvillkor. SISAB:s samverkansavtal revideras per 2022-07-01 och det påverkar förvaltningens hyreskostnader med en höjning med 4 378 tkr/år.

Parkleksbyggnaderna är i slutet av sin tekniska livslängd och kommer att behöva upprustas eller bytas ut.

4.2 Planeringsförutsättningar

Nämnden använder stadens ordinarie befolkningsprognoser (10-årig samt fram till år 2040) för den lokalplanering som är prognosstyrd.

Nytt för 2022 är att en förskoleframskrivning för åren 2021-2030 är framtagen till stöd för stadsdelsnämndernas arbete med analys och planering kring behov av förskoleplatser.

Avgränsningar

Lokalförsörjningsplanen hanterar inte heller detta år bostäder utan endast lokaler. Inom staden tas andra planeringsdokument fram rörande försörjning av bostäder. Dessa är äldreboendeplanen och boendeplan för särskilt boende för personer med funktionsnedsättning enligt LSS och SoL. Dessa dokument har en särskild beslutsordning varför det inte ska redovisas i 2022 års lokalförsörjningsplan. Även försöks- och träningslägenheter, HVB-hem med mera är undantagna.

4.3 Bedömd hyreskostnadsutveckling

Stadsdelsnämndens totala hyreskostnad är 73,9 mnkr 2022.

Hyreskostnaderna inom förskolan kommer att öka till följd av utbyggnad av förskolelokaler under senare delen av den första planperioden 2022-2031. Nya lokaler som tas i bruk har högre hyresnivåer vilket ställer krav på effektivt lokalutnyttjande. En nyöppnad förskola kan medföra stora driftkostnader vid uppstart beroende på att barnen skolas in allt eftersom. Vidare kommer SISAB:s samverkansavtal att revideras per 2022-07-01, bland annat ökar SISAB:s åtagande för ett antal ansvarsområden och tjänster, exempelvis VA och infrastruktur för datakommunikation. Den nuvarande baskapitalhyran och de separata energischablonerna tas bort samt nyproduktionsrabatten upphör. Stadsdelsförvaltningen konstaterar att den nya grundschablonen ger en ökad hyreskostnad med 4,4 mnkr per år från 2023. SISAB övertar VA-kostnaderna, ca 930 tkr. Den faktiska kostnadsökningen för förvaltningen blir 3,5 mnkr (hyreshöjningen minus VA-kostnaderna; $4\,400\,000 - 930\,000 = 3\,470\,000$).

Nämnden får även ökade kostnader för investeringar i inventarier som uppstår i starten vid etablering av nya förskolor.

4.4 Samverkan

Förvaltningen samverkar på flera sätt. Internt finns en arbetsgrupp för förskolelokaler där flertalet funktioner från lokalenheten, förskoleavdelningen samt ekonomi deltar, möten hålls regelbundet 1 gång per månad. Vidare hålls strategiska lokalavstämningsmöten med varje avdelningschef och ansvarig controller för att kunna fånga upp behov av lokalförändringar,

följa upp pågående projekt, utbyta information om nyheter inom både avdelningens och lokalenhetens område. I snitt träffas varje grupp 6 gånger per år.

Vid projekt samarbetar lokalenheten med ansvarig avdelning, enhetsrepresentanter samt representanter för de fackliga organisationerna och ofta deltar även en internkonsult från lokalplaneringsenheten (oftast en projektledare men det kan också vara en hyresförhandlare, inredningsarkitekt eller tillgänglighetsakkunnig). I projekten deltar även externa parter såsom fastighetsägarrepresentanter och olika konsulter.

I markanvisningsskeden samverkar stadsmiljöstrategen först med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret och därefter med förvaltningens lokalstrateg.

Utvecklingsmöten hålls med Micasa ca 2 ggr per år. SISAB, förvaltningens lokalstrateg och avdelningschef för förskola har strategiska möten minst 6 gånger per år.

Lokalstrategen ingår i SISABs tolkningsgrupp som har möten vid 4 tillfällen per år.

I det pågående projektet gällande ombyggnation av fritidsgården i Åkermyntan har samarbete skett med kulturskolan då de kommer att förlägga en del av sin verksamhet i fritidsgårdens lokaler, både lektioner och öppen verksamhet. Vidare kan förvaltningen lägga viss verksamhet i lokalerna dagtid innan fritidsgårdsverksamheten öppnar på eftermiddagarna och då få ett mer effektivt utnyttjande av lokalerna vilket är positivt och i linje med de direktiv staden har beträffande lokalutnyttjandet.

4.5 Kommunal verksamhet - annan än pedagogisk verksamhet

4.5.1 Nuläge 31 januari 2022

Hyreskontrakt för det förvaltningskontor som nyttjas på Hässelby torg 20-22 löper ut 2022. Förvaltningen har de lokaler som krävs men en lokalöversyn beträffande de administrativa lokalerna kommer att göras under året och syftet är att se om de kan optimeras då förvaltningen har bland de högsta antalet kvadratmeter i staden.

Förvaltningen ser ett minskande behov av administrativa lokaler till följd av att många medarbetare kommer kunna arbeta hemifrån 2 dagar i veckan.

4.5.2 Lokalbehov för annan kommunal verksamhet

Förvaltningen avser att minska de administrativa lokalerna. För övriga verksamheter finns inget behov av förändring i nuläget. En optimering har gjorts de senaste åren där några avtal sagts upp i samband med verksamhets upphörande eller så har verksamheter kunnat samlokaliseras.

4.5.3 Planerade lokalförändringar för år 2023-2030 (första planeringsperioden)

I nuläget ser förvaltningen ett behov av att öka förskolebeståndet något i samband med planerat byggande av bostadsområden. För förvaltningens administrativa lokaler pågår en

översyn för att kunna effektivisera lokalytorna på bästa sätt.

4.5.4 Planerade lokalförändringar för åren 2031-2040 (andra planeringsperioden)

För närvarande finns inga planer för den andra planeringsperioden mer än att förvaltningen följer befolkningsprognosen noggrant med hjälp av Swecos statistik. Förvaltningen kommer delta i det nyss påbörjade detaljplanarbetet för Vinsta industriområde i för att bevaka att antalet gruppbofästigheter och förskoleplatser är optimalt. Om och när stadens planer för ett nytt bostadsområde i Hässelby Strand realiserar, där Stockholm Exergys värmeverk finns idag, kommer ett ökat behov av främst förskoleplatser att uppstå. Förvaltningen följer utvecklingen av detta projekt.

4.6 Pedagogisk verksamhet

4.6.1 Summerande analys av nuläge samt framtida planering

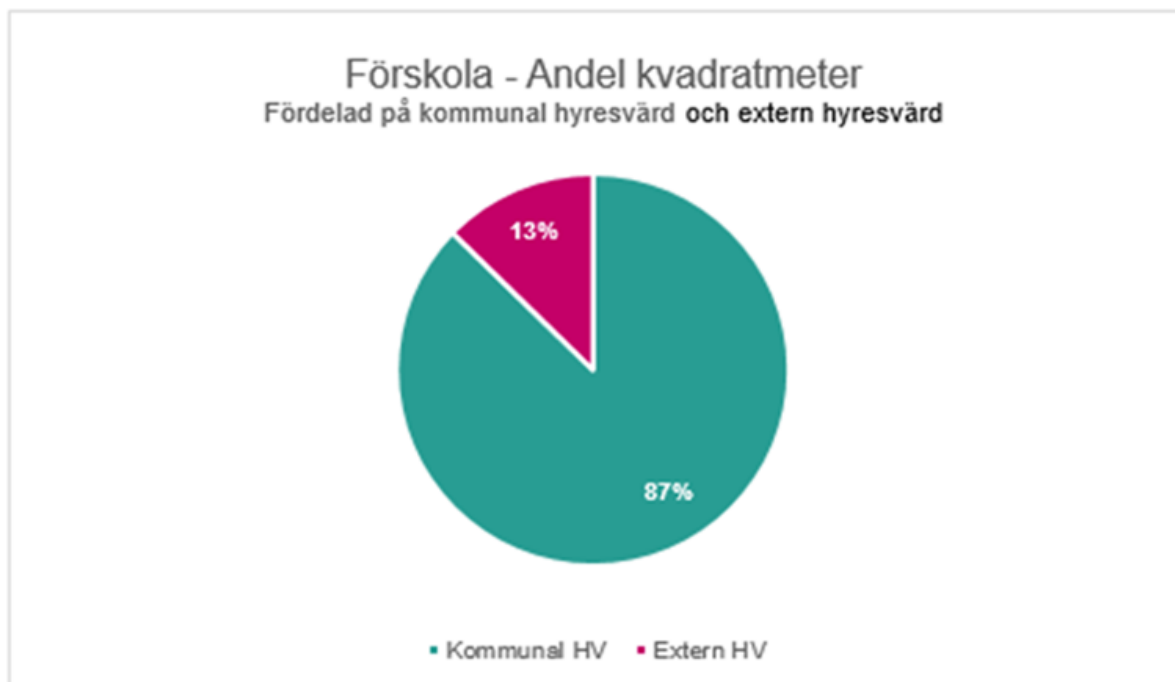
Genomgående i rapporten används två olika mått, ett mått för den tekniska kapaciteten och ett verksamhetsmått, dessa två mått beräknas på 18 respektive 16 barn. Därför skiljer sig siffrorna i rapporten åt.

Prognosen visar ett minskat behov av förskoleplatser under perioden 2022–2025, med en total minskning om 363 platser, varav 210 platser i kommunala förskolor. Avdelning förskola baserar sina beräkningar utifrån verksamhetsmättet (ur ett verksamhetsperspektiv eftersträvas små barngrupper) det vill säga i snitt 16 barn per förskoleavdelning.

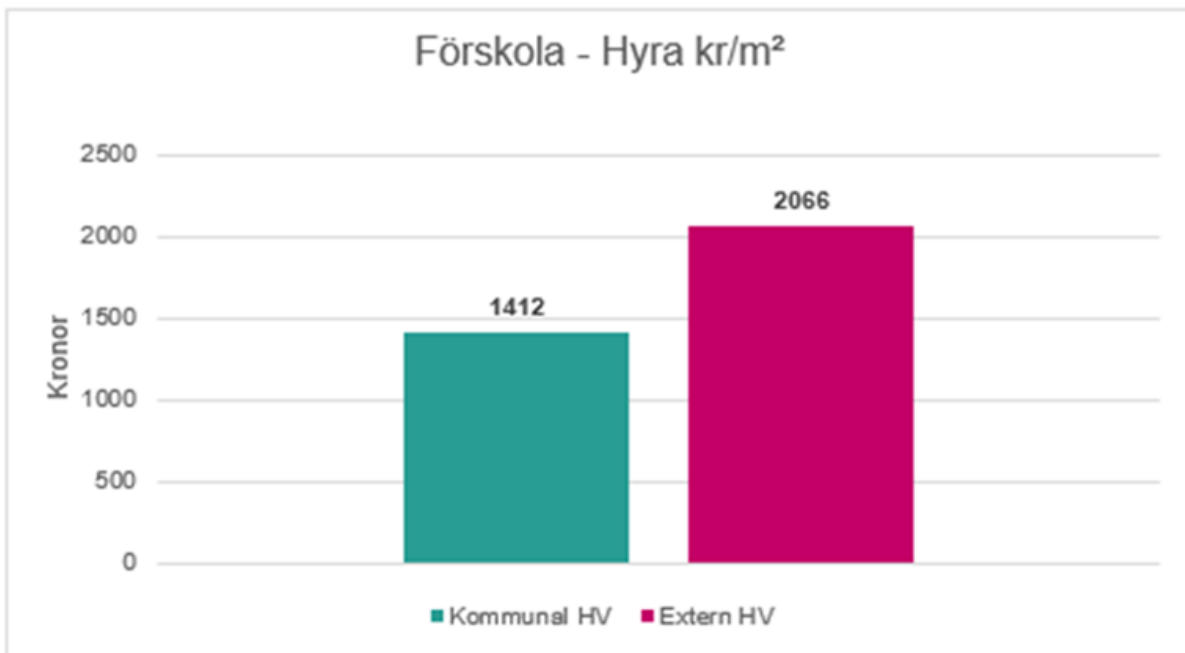
Viktigt att poängtera att siffrorna som berör kapaciteten för förskolorna är baserade på det tekniska nyckeltalet, 18 barn i snitt per förskoleavdelning, den tekniska kapaciteten. Den tekniska kapaciteten är det tal som används som jämförelsetal inom hela staden när det gäller lokalytor

Förvaltningens lokalbestånd ska motsvara verksamhetens volym och en översyn av förskolans alla lokaler pågår där målet är att kunna möta det minskade barnplatsbehovet med omstruktureringar av verksamheten för att ha så få tomma förskoleplatser som möjligt. Under perioden kan viss omflyttning av förskoleverksamheter förekomma för att nå en bättre nyttjandegrad på de nyaste förskolorna. Åtgärderna omfattar också avveckling av förskolor i områden med låg efterfrågan. Då det påverkar resultatenheternas storlek kommer en översyn påbörjas under 2022 för att se över antal förskolor, medarbetare och barn i syfte att öka likvärdigheten. Förvaltningen kommer framöver behöva ha en beredskap, och därmed en viss överkapacitet, för att kunna ta emot barn från enskilt drivna förskolor som eventuellt avvecklas på grund av det vikande barnunderlaget.

4.6.2 Nuläge 31 januari 2022

I nuläget är 2 260 barn inskrivna i kommunal förskoleverksamhet och 1 586 barn inskrivna i enskilt drivna förskolor. Kapaciteten i kommunal regi är 2 898 platser och bedömd kapacitet i enskild regi är 1 771 platser. Det innebär att förvaltningen har ett totalt överskott om 823 platser inom stadsdelen i nuläget. Barnantalet går ner i stadsdelen fram till och med 2027 för att sedan sakta gå upp igen. Förvaltningen har en del äldre lokaler som kräver ett stort underhåll och inte är ändamålsenliga för förskoleverksamhet. Några ska avvecklas för att sedan flyttas in i nyproducerade förskolor som även har flera avdelningar. Det finns en osäkerhet kring tillstånden för privata förskolor där det redan i år aviserats om att någon förskola får tillståndet indraget. Förvaltningens egen regi verksamhet kan då få fler barn till de kommunala förskolorna.

Förvaltningen har en säsongsvariation av antalet barn inom förskolan. År 2020 hade förvaltningen som högst 4 258 barn inskrivna och som lägst 3 859 barn, vilket medför en säsongsvariation med 399 barn och det mönstret fortsätter.

Pågående lokalförändring:

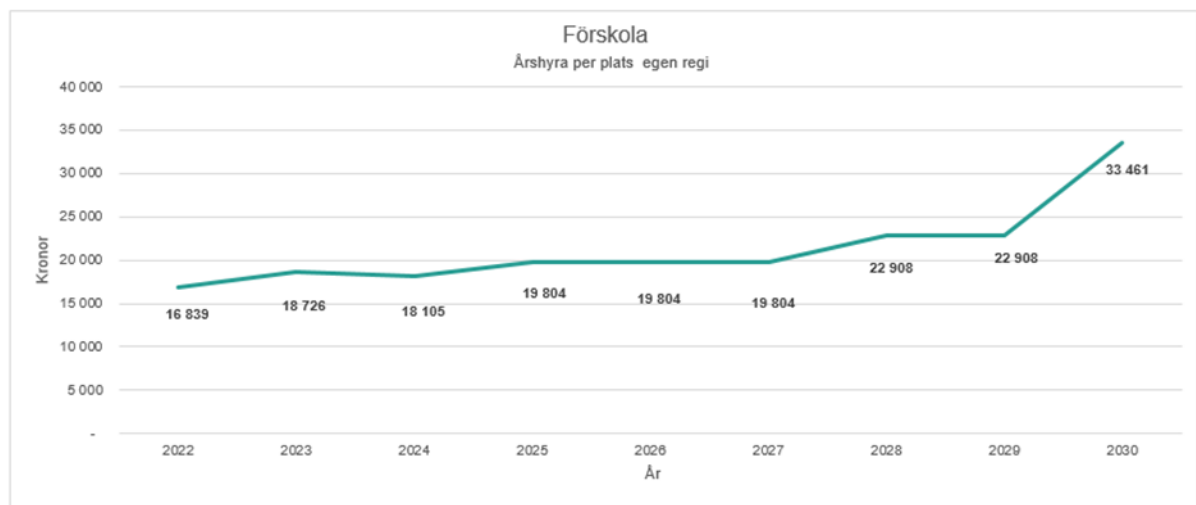
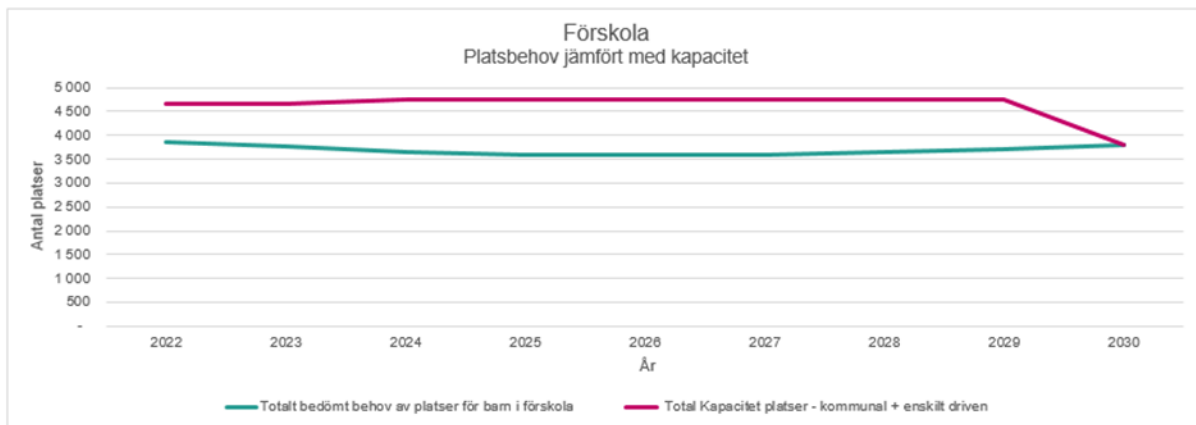
Under 2022 kommer förskoleverksamheten på förskolan Futurum utökas med 1 avdelning till 3 avdelningar genom att den gamla förskolan har rivits och en ny 3-avdelningsförskola byggs av typen SISAB UPP (modulförskola). Verksamheten är för närvarande evakuerade till paviljongen på förskolan Planket Multrågatan 49 och beräknas kunna flytta in i sin nya förskola under april månad 2022. Förskolan Renfanans verksamhet med 4 avdelningar är för närvarande evakuerade till förskolan på Kaprifolvägen medan en ny förskola med samma kapacitet uppförs på tomten. Verksamheten beräknas flytta in i de nya lokalerna i augusti 2022.

Omflyttningar av förskoleverksamheter kan förekomma för att nå en bättre nyttjandegrad på de nyaste förskolorna.

4.6.3 Planering av lokaler för år 2023-2030 (första planeringsperioden)

Lokalbehovet under den första planeringsperioden

Enligt Swecos befolkningsprognos kommer antalet barn 1-5 år att minska från 4 311 vid ingången av år 2023 till 4 185 år 2025. Det är en minskning med 126 barn. Av dessa barn kommer 89 procent vara inskrivna i förskolan antingen i kommunal eller privat regi. Detta innebär att förvaltningen har en stor utmaning att parera lokalbehovet med befintliga lokaler. En del lokaler avvecklas och anpassas till nuvarande och framtida barnantal.

Utmaningen och balanseringen mellan behov och lokaler ligger i att barnantalet minskar fram till 2027 för att sedan öka successivt igen. Ökningen från 2027 och fram till 2030 är enligt prognos 170 barn. Detta innebär att förvaltningen ska försöka bibehålla samma nivå som idag men med en anpassning till behovet och ett bra lokalutnyttjande.

Utmaningen med förskolor är att det ska stämma överens med behovet inom olika områden inom stadsdelen. Behovet kan variera mellan åren. Tabellen nedan visar hur barnantalet varierar mellan de geografiska områdena mellan åren 2023-2030.

Förändring antal barn 1-5 år 2023-2030	
Hässelby-Vällingby	+43
Grimsta	-53
Kälvesta	+79
Nälsta	-40
Råcksta	-89
Vinsta	-34
Vällingby	-98
Hässelby Gård	-2
Hässelby Strand	+32
Hässelby Villastad	+249

Den största minskningen förväntas i planområde Vällingby och den största ökningen prognostiseras i planområde Hässelby Villastad. En dialog har påbörjats med utbildningsförvaltningen om skolans behov av lokaler. En översyn av förskolans alla lokaler pågår och målet är att kunna möta det minskade barnplatsbehovet med omstruktureringar av verksamheter för att ha så få tomma förskoleplatser som möjligt. I stadsdelsområdet finns det en betydande fysisk barriär i form av Lövstavägen. Det är svårt att bedöma i vilken omfattning Lövstavägen är en fysisk barriär i praktiken eftersom det är ganska väl försett med gångbroar, gångtunnlar och övergångsställen med trafikljus.

Kommande förskolor som är planerade inom perioden 2023-2025 är följande;

- **Kälvesta området** - Förskola bredvid Björnbodaskolan med 6 avdelningar (108 barn). Denna förskola är dels en ersättning för förskolan Juvelen som består av 4 avdelningar, dels en kapacitetsökning med 2 avdelningar med tanke på den befolkningsprognos som finns på sikt och barnantalet ökar igen till följd av kommande bostadsbyggnationer i området längs med Björnmossevägen. Planerad byggstart är planerad 2022/2023 med inflyttning 2024.
- **Hässelby Villastadsområdet** - i det kommande nya bostadsområdet Riddersvik planeras en ny Framtidens förskola att byggas med maximalt 8 avdelningar (plats för 144 barn). Tidigast möjliga byggstart bedöms vara 2024-25 med uppstart av verksamheten 18 månader efter byggstart.
- **Smedshagen** - i samband med den kommande förtätningen av Smedshagen planeras en förskola med plats för maximalt 108 barn (6 avdelningar). Byggstart beräknas tidigast kunna ske under 2024.

Planerade lokalförändringar under den första planeringsperioden

Förvaltningen redovisar förändringar per område inom stadsdelen.

Råckstaområdet:

Förskolan Futurum på Solleftegatan 10 (2 avdelningar) revs hösten 2021 på grund av många brister och icke ändamålsenlig lokal. Förskolan ska ersättas med en 3-avdelnings förskola

enligt SISAB UPP (utbytesprogrammet). Förskolan innebär även en utökning med en avdelning (18 platser) och med moderna lokaler. Inflyttning sker april 2022.

Kälvestaområdet:

Förskolan Renfanan på Renfanegränd (4 avdelningar, 72 barn) revs i början av 2022 och kommer ersättas med en modern 4-avdelningsmodulförskola enligt SISAB UPP. Inflyttning i den nya förskolan sker i augusti 2022.

En ny Framtidens förskola invid Björnbodaskolan (6 avdelningar, 108 barn) ska byggas och arbetet är tänkt att påbörjas 2022-2023 med inflyttning under 2024. Den nya förskolan kommer dels ersätta förskolan Juvelen på Skogsnävegränd 16 (4 avdelningar) vars tillfälliga bygglov upphör att gälla, dels ge området ett tillskott på 36 förskoleplatser (2 avdelningar) vilket kommer att behövas då staden avser att bygga bostäder längs med Björnmossevägen.

Hässelby Villastadsområdet:

I det nya bostadsområdet Riddersvik kommer en Framtidens förskola med maximalt 8 avdelningar, 144 barn att uppföras, preliminär byggstart 2024 med inflyttning 2025.

I Smedshagen planerar fastighetsbolaget Wallfast att förtäta med cirka 400-500 bostäder vilket ökar behovet av förskoleplatser i området. En förskola med 6 avdelningar (plats för 108 barn) planeras att börja byggas när bostadsbyggandet väl startar. I nuläget ligger projektet still men bedömningen just nu är att byggnationen kan påbörjas under 2022-23 med inflyttning i de nya förskolelokalerna ett år senare.

Hässelby Strandområdet:

Hässelby Värmeverksområdet i Hässelby Strand kommer eventuellt att bebyggas när värmeverket har flyttats till Lövsta. Det är en komplicerad process med överklaganden till olika instanser. Beräknad byggstart i området är för närvarande okänd beroende på detaljplaneprocessen som blivit utdragen. Antalet planerade lägenheter är cirka 1500 vilket innebär ett behov av cirka 400 nya förskoleplatser (22 avdelningar). Området kommer att byggas etappvis. Stadsdelsförvaltningen har anmält behovet till exploateringskontoret. Beslut om kommunal respektive enskilt driven förskola föreligger ännu inte. Från och med 2027 ökar antalet barn 1-5 år i stadsdelen.

Platsbehoven för de olika projekten har tagits fram med stöd av Swecos befolkningsstatistik, kommunikation med exploateringskontoret samt jämförelser med förvaltningens kösituation för respektive område.

4.6.4 Långsiktig planering av behovet av lokaler mellan år 2031-2040 (andra planeringsperioden)

Lokalbehov under den andra planeringsperioden

Enligt Swecos befolkningsprognos kommer antalet barn 1-5 år att öka med 1 118 barn från år 2031 till 2040. Av dessa barn beräknas 87 procent vara inskrivna i förskolan antingen i kommunal eller privat regi. Detta innebär att förvaltningen behöver planera för ett antal

förskolor på lång sikt. I nuläget är det svårt att ha en uppfattning om exakt behov av förskoleplatser utöver det underlag som Sweco lämnar i sin befolkningsstatistik.

Under 2020 påbörjades planarbetet för Vinsta industriområde. Hur många bostäder som kommer att byggas där och i sin tur generera ett behov av förskoleplatser är svårt att prognostisera idag, men diskussionen är cirka 4000-5000 bostäder. Troligtvis blir det några års saneringsarbete och infrastrukturarbete innan byggnation av bostäder och förskolor kan påbörjas. Vidare arbetar staden med området där Hässelby värmeverk idag ligger i Hässelby Strand. Om det går att bygga ett nytt kraftvärmeverk i Lövsta så frigörs en stor yta som kan omvandlas till bostadsområde vilket då fordrar fler förskoleplatser.

Behovsanalys kommer att ske på samma sätt som nu, med stöd av Swecos befolkningsstatistik i dialog med exploateringskontoret samt med förvaltningens förskoleverksamhet.

Idag finns ingen kännedom om fördelning mellan kommunal eller enskilt driven/fristående förskoleverksamhet i de kommande exploateringsområdena.

Planerade lokalförändringar under den andra planeringsperioden

Det finns för närvarande inga planerade lokalförändringar för denna period. Förvaltningen följer pågående och kommande detaljplaneändringar samt SWECOs statistik kontinuerligt.

4.6.5 Enskilt driven förskola eller fristående skola

Nuläge 31 januari 2022

Det har blivit svårare för förskolor att få tillstånd eller behålla tillstånd för att få bedriva en förskola.

En osäkerhetsfaktor beträffande antalet förskoleplatser inom stadsdelen är att för närvarande har en fristående förskola fått tillståndet att bedriva förskola indraget och då skall förvaltningen kunna erbjuda platser i kommunala förskolor.

För övrigt hänvisar förvaltningen till flik 5 i bilagan.

704 - Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd		

Lokalförändringar enskilt driven förskola eller fristående skola

Den enda kända förändringen för de fristående förskolorna är att förskolan Stranden (plats för 80 barn) som ligger vid korsningen av Maltesholmsvägen - Aprikosgatan kommer att behöva flyttas ut pga att staden avser att bygga bostäder på den plats som förskolan idag ligger på. Förskolan har tillfälligt bygglov. Förvaltningen har kontinuerlig kontakt med huvudmannen Academedia beträffande om de hittar en ersättningslokal för sin verksamhet. Gör de inte det så kan förvaltningen erbjuda Strandens barn platser inom den kommunala barnomsorgen.

4.7 Övrig information

4.7.1 Lokaler vars hyresavtal är uppsägningsbara inom tre år

Hänvisas till Lokalförsörjningsplan, bilaga LFP.

4.7.2 Särskild redovisning av vissa lokalprojekt

Bedömningen är att förvaltningen inte har några projekt att redovisa under denna rubrik.

5 Övriga redovisningar